

Jó Pajtás

2019. X. 17.

73. évf., 28. szám

Aleksandar Dimitrijević alkotása, fotó: Dávid Csilla

Árulkodó testbeszéd

Arany János

A tudós macskája

Nagy lett volna a tudósnak
Az ő tudománya,
De mi haszna, ha kevés volt
A vágott dohánya.
Könyvet irt a bölcseségről
– S hajna!
Akkor esett ez a bolond
História rajta.

Nem szeretett ez a tudós
Semmit a világon,
Járt legyen bár égen-földön,
Két avagy négy lábon:
De a kendermagos cicát
– S hajna!
Éktelenül megszerette,
Majdhogy fel nem falta.

Szolgája is volt; a háznak
Ez viselte gondját,
Hogy lába ne keljen és a
Szelek el ne hordják.
Hű cseléd volt félig-meddig,
– S hajna!
Kopplás lón este reggel
Bőséges jutalma.

Máskülönben ment a dolga
A kedves cicának :
A reggelin gazdájával
Ketten osztozának.
Búsan nézte ezt a szolgálta
– S hajna!
Fél zsemlére, pohár téjre
Nagyokat sohajta.

Mert tudósnak a magát
Ha fölreggelizte:
Felét a cicának adni
Volt a szolgálta tiszte.
Úriasan élt a macska,
– S hajna!
Csak nem akart, csak nem akart
Meglátszani rajta.

„Hé... izé... mi baja lehet
Annak az állatnak?
Szőre borzas, csontja zörgős,
Szédelegve ballag.”
„Jaj, uram, hát a sok éhség! –
– S hajna!
Kétszerezők csak a tartást;
Mindjárt lábra kapna.”

S az napságtól itce tej járt,
Kapott egész zsemlet:
A tudós csak lesi, várja
Hogy ha nekikelnék.
De a macska nem üdült fel,
– S hajna!
Elfogyott a fogyó holddal,
Sarlóvá hajolva.

Kendermagos szegény cica
Nyavalyába esvén,
Fölvette a néhai nevet
Egy szép őszi estvén.
„Átszellemült kedves állat
– S hajna!
Falatom megosztom veled
Mégis meg van halva!”

„Mi tagadás” - mond a szolgálta,
„A cicus nem vétett:
Én evém meg ő helyette
Reggel az ebédet.
Mondtam, menjen egérfogni,
– S hajna!
Nem tanyáz ám ott egér, hol
Üres minden kamra.”

Nagy volt, mondok, a tudósnak
Az ő tudománya,
De mi haszna! Kevés hozzá
A vágott dohánya.
Könyvet irt a bölcseségről
– S hajna!
Ilyen ápró dörések
Gyakran estek rajta.
(1847)

Lovas Réka, 3. osztály, EmArt Műhely, Szabadka

ZABHEGYZŐ

Gyerekhét utánra

Van egy hét minden év októberében, amikor minden a gyerekekről szól: rövidített órák, sport- és kulturális programok. Ez az öt nap a tanároknak gyakran rémálom, számotokra a megszokott rend kissé kaotikus, de élvezetes megbomlása. Éppen ezért nagyon szomorú, hogy pont akkor, amikor a gyereklét, az iskolában eltöltött idő napos oldala kerülne előtérbe, akkor jelennek meg sorra a médiában (televízió, újság, rádió, híroldalak) azok a beszámolók, amelyek iskolai erőszakról tudósítanak. És mindezek nem valami távoli, filmbellő jelenetek Amerikából vagy Belgrádból, hanem a vajdasági iskolák valóságos eseményei is.

Az erőszaknak, bántalmazásnak persze számtalan arca és szintje van. Lehet fizikai, szóbeli, közvetlen és közvetett. És bár az iskolának a béke, a kíváncsiság és a tudás helyének kellene lennie, tudjuk, gyakran nem ez a helyzet. Vannak olyanok, akik megszegik a törvényeket és szabályokat. De mindez nem marad következmény nélkül. Ugyan a gyerekeket is felelősségre lehet vonni, de egy ilyen eset után a szülőnek is viselnie kell a következményeket. A bántalmazottak pedig minden segítséget meg kell kapnia. Láthatjuk ezekből az esetekből is, hogy ezek már nem egyszerűen az iskolák problémái, hanem rendőrségi és végső soron társadalmi ügyek.

Gyakran hangzik el az az elmarasztaló vélemény, hogy a mai gyerekek nagyon jól ismerik jogukat, de kötelességeikkel kapcsolatban nincsenek „képben”. Ez azonban leegyszerűsítő és hamis általánosítás. Sajnos nagyon sokan nincsenek vele tisztában, hogy egyes esetekben milyen jogok illetik meg őket. Elsőnek talán érdemes leszögezni: mindenkinek kijáró jog az, hogy egészséges, békés, biztonságos környezetben élhessen, tanulhasson.

Herédi Károly

Ma én mesélek...

„Nagy lelki örömmel hallom, hogy könyvem a csodálatos házak kedves barátja s az iskolai oktatás segítőtársa lett: hogy a nagyok és kicsinyek gyönyörűséggel és haszonnal olvassák. A magyar népé elsősorban. Az ő lelkének kincsei ezek a mesék. Én csupán a nép mesemondó fia vagyok” – írta 120 évvel ezelőtt Benedek Elek, a kisbacioni székeley mesemondó, író.

Benedek Elek álma valóra vált. A mesét azóta is szeretik felnőttek és gyerekek egyaránt. Falun, városban.

Az óbecsei, a péterrévei és a bácsföldvári gyerkőcök szeptember 30-án, a magyar népmese napján a Népkönyvtárban a községi mesemondó versenyen bebizonyították, hogy nagyon is szeretnek és tudnak mesét mondani.

Idén a 175 évvel ezelőtt született Arany László meséit mondták. Élvezet volt hallgatni A nyelves királykisasszony, Az egyszerű gyerek, A kóro és a kismadár, A kismalac és a farkasok, A félig nyüzött bakkecske, a Tancika Marcika, A szomorú királylány, A kiskakas gyémánt félkrajcárja... s más meséket.

A Népkönyvtár és a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör szervezésében három különböző helyszínen 53 tanuló mondott mesét.

A „Ma én mesélek...” elnevezésű vetélkedőn három kategóriában versenyeztek a 2. és 3. osztályosok, a 4. és 5. osztályosok, valamint a 6. és 7. osztályosok.

Mint minden verseny, ez is eredményhirdetéssel végződött:

A legkisebbeket **Kulcsár Sarolta** és **Deák Szlancsik Enikő** értékelte. A következő eredmény született:

I. **Ferenci Orsolya** (Petőfi Sándor Általános Iskola)

II. **Dancsó Lúcia** (Samu Mihály Általános Iskola, Óbecse)

III. **Nagy Lóránd** (Samu Mihály Általános Iskola, Óbecse)

III. **Bozsik Rebeka** (Samu Mihály Általános Iskola, Óbecse)

A 2. kategóriában a **Rókus Zoltán** és **Fercsik Kiss Piroska** összetételű zsűri a következő döntést hozta:

I. **Kisutcai Ivett** (Petőfi Sándor Általános Iskola)

II. **Farkas Larissza** (Petőfi Sándor Általános Iskola)

III. **Szirbik Zalán** (Sever Đurkić Általános Iskola)

III. **Bárány Petra** (Petőfi Sándor Általános Iskola)

A 3. kategóriában **Varnyú Ilona** és **Kurczinák Kiss Szilvia** bírált.

Ők így határoztak:

I. **Muzslai Ágnes** (Svetozar Marković Általános Iskola, Bácsföldvár)

II. **Koncz Antónió** (Petőfi Sándor Általános Iskola)

III. **Selymesi Antal** (Samu Mihály Általános Iskola, Óbecse)

III. **Kiss Anett** (Samu Mihály Általános Iskola, Péterréve)

A nyertesek díszoklevelet és vásárlási utalványt kaptak, amelyet a Papyrusz könyvesboltban vásárolhatnak le. Az első díjasok 1200, a második díjasok 1000, a harmadik helyezettek 800 dinár értékű könyvet vásárolhatnak.

Minden résztvevő kapott egy egyéves könyvtári tagsági könyvecskét, és megkapta a Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör CD-jét.

A rajzpályázatra érkezett 120 meseillusztrációt **Stepanov Toll Eleonóra** okleveles mesterfokozatú képzőművész értékelte. Az ünnepélyes díjkiosztót a szavalóverseny előtt tartották.

Az óvodások kategóriájában III. helyezést ért el **Mucsi Viktor** és **Pecze Bartos**, az I. helyen pedig **Szabadi László** és **Maksimčev Viktor** osztottak.

Az elsősök korcsoportjában III. helyezést értek el **Dániel Csilla** és **Lovas Amadea**, II. helyezettek lettek **Hegedűs Júlia** és **Nagy Nikolett**, az I. helynek pedig **Horváth Edvárd** és **Iván Hanna** örülhettek.

A kicsinyek díszoklevelet, rajzfelszerelést és a Petőfi Sándor MK CD-jét kapták jutalmul a szép rajzokért.

A helybeli szorgos könyvtárosok érdeme, hogy a jelenlévők méltóképpen ünnepelhették meg a magyar népmese napját. Toll Irén, Rab Virág Éva és Nagy Goór Karolina szervezték a rendezvényt, a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával.

Koncz Erzsébet

Virágba borult az iskola

Gyermekheti rendezvények az óbecsei Samu Mihály iskolában

Mint minden évben, idén is megszervezték a tanárok a gyermekhe-
hez kapcsolódó rendezvénysorozatot, amelynek idei mottója: „A gyermek
joga ne sérüljön soha.”

Joguk van szórakozni, de kötelességeik is vannak. Idén az első napon
nemcsak szórakoztak, hanem dolgoztak is! Megkapálták a kiskertjeiket,
virágot ültettek, festettek kedvükre! Végül is örömmel lettek a szebbnél
szebb festmények, rajzok láttán. Mert ki is festették a „virágoskert” oldalát
szebbnél szebb virággal, madárral. Mert az iskolában mindig is szerették a
természetet, a virágokat, a madarakat.

Józsa Zsuzsanna magyartanár nő ötjártunkkor meg is jegyezte:

– Három évvel ezelőtt a mostani ötödikeseim első díjat kaptak a fel-
sősökkel együtt gondozott virágoskertjükre. Most is buzgón palántálták a
virágokat, az árvácskákat, amit a Szabó kertészettől kaptunk.

A csipős reggel után a gyönyörű napsütésben örömmel terveztek, fes-
tettek a fiúk, lányok. Nemcsak az udvari, hanem az utcán lévő virágágyá-
sokat is rendbe tették, árvácskával díszítették.

Azt, hogy a gyerekek élnek a jogaikkal, vagyis azzal, hogy tiszta kör-
nyezetben éljenek, bizonyítja, hogy tesznek is érte valamit. S amiért ma-
guk megdolgoznak, arra talán jobban vigyáznak majd. Mert nem kétséges,
hogy szebbé tették a környezetüket. Hogy hogyan tervezték meg a kiskert-
jük díszítését, arról munka közben is szívesen mesélt az ötödikes **Andrejić
Aleksa**, a hatodikos **Prosić Katarina**, **Horváth Kinga**, a nyolcadikos **Ga-
udai Sarolta**, **Tallós Martina** és **Szedlár Mónika**.

– Mi három évvel ezelőtt ezt a kiskertet szépítettük a felsősökkel
– mondja elsőként Aleksa –, s most mi a lányokkal palántáltuk a virágo-

kat, és megterveztük az osztállyal, hogy milyen legyen a kertünk oldalának
díszé.

– Mi is megterveztük a kertünk díszítését az osztállyal és az oszival
– folytatja Katarina. – A fiúk kapáltak, a lányok ültették a virágokat. Sze-
retjük a természetet, s színes virágokkal díszítjük a virágtartót. Sünit és
nyulat is festünk rá.

– Nagyon örülök, hogy iskolánk ilyen gazdag programot készített ne-
künk – halljuk Kingától. – Élvezem a gyermekhetet és ezt a munkát, hisz
szebbé tesszük a környezetünket. Vigyázunk is majd az udvar tisztaságá-
ra...

Katarina Bene rajztanár nő segítségével terveztük meg a díszítést, je-
lenti ki Sarolta.

– Színes papagájt festettünk, szeretünk játszani a színekkel. Én a papa-
gáj fejét festettem ki, és a virágtartó permét feketeivel, az alja is fekete lesz,
így még jobban kiemeli a papagáj színes képét.

– Mi nem terveztük meg előre, festés közben alakult ki a kép, a pöttyö-
ket is festés közben találtuk ki – fejezi be beszélgetésünket Mónika.

A főszervezők, **Panić Daniella** szerbtanár nő és **Francin Bosnyák
Krisztina** pedagógus elmondása szerint egész heti műsort szerveztek
a felsősök részére, amely során festettek, vendégeket fogadtak, jártak a
községházán, a Népkönyvtárban, a múzeumban, kincskereső játékokban
vettek részt, a sportpálya felőli falakra labdákat festettek, paprikást főztek
bográcsban...

Koncz Erzsébet

A hatodikosok kertje igen rendezett

Napsütésben jölesik a munka

A nyolcadikosok papagájt festenek

A hetedikesek az utcán lévő kertet díszítették

Irodalmi és nyelvi játékok

A Gion Nándorról elnevezett őszi olvasási verseny díjnyertes tanulói gyűltek össze július utolsó hetében az újvidéki Apáczai Diákotthon épületeiben: a fiúkollégiumban az általános iskolások, a leánykollégiumban a középiskolások vertek tanyát. Az általános iskolások számára kilencedik alkalommal tartották meg a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének szervezésében a Gion Olvasási Tábor. Az olvasni szerető fiatalok egész héten anyanyelvükkel, a magyar nyelvvel foglalkoztak.

Az irodalmi foglalkozások keretében szó volt Gion Nándor *Testvérem*, *Joáb* és Domonkos István *Via Italia* című regényeiről. Ezenkívül Gerald Durrell *Családom és egyéb állatfajták* című regényét, valamint Tersánszky Józsi Jenő, Móra Ferenc, Gion Nándor, Juhász Erzsébet és Sinka István egy-egy írását is elemezték. Az irodalmi foglalkozások **Brindza Ildikó** és **Kollár Mária** magyartanárok vezetésével folytak.

A nyelvi játékok közül is sokkal megismertek a résztvevők. Irodalmi és nyelvi fejtörőket oldottak meg **Dulka Gyöngyi** magyartanár irányításával. Logikai rejtelkekkel foglalkoztak, nyelvi játékokat játszottak, szólásokkal és közmondásokkal ismerkedtek **Viola Lujza** tanárnővel.

A hét folyamán megnézték két filmet. Volt egy népi hangszerebmutató, ahol **Micsik Bélával**, a Népművészet Ifjú Mesterével jó hangulatban telt az idő, és még énekeltek is.

A táborlakók szerdán kirándultak Beodrára, ahol a Karátsonyi családdal ismerkedtek, megtekintették a Kotárka múzeum néprajzi gyűjteményét, a Bűnbánó Szent Mária Magdolna római katolikus templomot, valamint az altemplomot, amely a Karátsonyiak grófi ágának temetkezési helye. Utána meglátogatták az aracsi Pusztatemplomot és Törökbecse magyar vonatkozású

nevezetességeit: a Horvay János alkotta Hungária szobrot és Leiningen-Westerburg Károly aradi vértanú szobrát is.

A csütörtök délután Újvidék nevezetességeinek megismerésére szánták, hosszú sétát tette a városban. Meglátogatták a Duna utcát, a Dunaparkot, az egyetemi várost és Péterváradot is. Este a másnapi *Ki mit tud?-ra* és a tudásfölmérőre készültek a táborlakók.

Pénteken a feladatlap kitöltése és az eredményhirdetés után már csak a díjak átvétele maradt. Gazdag ajándécsomaggal távoztak a hét folyamán végig kitartó lányok.

A főszervező Viola Lujza volt.

Viola Lujza

Gion-táborra jogosultak 2019-ben

5. és 6. osztályos diákok

2. helyezés

Óbecse, Samu Mihály Á.I.: Kerepes Lívia, Proscić Katarina, Balázs Korina; Főlkészítő: Józsa Zsuzsanna

3. helyezés

Kispiac, Móricz Zsigmond tagintézet: Farkas Lea, Kávai Réka, Sáfrány Barbara; Főlkészítő: Kávai Bózsó Ildikó

3. helyezés

Magyarcsernye, Petőfi Sándor Á.I.: Tóth Viktor, Kiss Petra, Kiss Anett; Főlkészítő: Bacsi Lőrinc Natália

4. helyezés

Újvidék, Sonja Marinković Á.I.: Márton Anna, Milanov Laura, Sánta Marianna Alíz; Főlkészítő: Rekeczki Angéla

5. helyezés

Temerin, Kókai Imre Á. I.: Orosz Lúcia, Utcai Klára, Merković Anna; Főlkészítő: Nemes Ildikó

7. és 8. osztályos diákok

2. helyezés

Péterréve, Samu Mihály Á. I.: Sípos Rebeka, Péter Evelin, Goór Zsanett; Főlkészítő: Bálint Barbara

3. helyezés

Magyarcsernye, Petőfi Sándor Á.I.: Szekula Flóra, Apró Noémi, Tóth Norbert; Főlkészítő: Bacsi Lőrinc Natália

3. helyezés

Mohol, Novak Radonić Á. I.: Nagy Leona, Boja Lúcia, Medl Elizabetta; Főlkészítő: Vámos Andrea

4. helyezés

Óbecse, Samu Mihály Á. I.: Rác Réka Noémi, Gutási Karolina, Szedlár Mónika; Főlkészítő: Józsa Zsuzsanna

5. helyezés

Nagybecskerek, Sonja Marinković Á.I.: Nagy Emma, Orbán Beatrix, Kocsis Andrea; Főlkészítő: Prókin Eleonóra

5. helyezés

Újvidék, Petőfi Sándor Á. I.:

Mohácsi Imre, Gyülvézi Réka; Főlkészítő: Rokvić Erzsébet

Gion Nándor olvasási verseny általános iskolásoknak – 2019/2020

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete olvasási versenyt hirdet az általános iskolák felsős tanulói számára. A verseny célja: a diákok olvasásra való ösztönzése és a tanulók szövegértő olvasásának fejlesztése. Fontos, hogy minél többen könyvet vegyenek a kezükbe vagy kedvet kapjanak ahhoz, hogy az internet segítségével éljenek az elektronikus könyvtár nyújtotta lehetőséggel. Mivel a versenyző nemcsak saját sikeréért „küzd”, hanem a csapat eredménye érdekében (is) igyekszik jól teljesíteni, a versenynek közösségépítő szerepe is van. A verseny résztvevői 3 fős csoportokat alakítanak. A csoport tagjai megbeszélnek, hogy ki melyik könyvet olvassa el az adott listán szereplő könyvek közül. Egy-egy tanulónak legkevesebb három művet el kell olvasnia, de minél többet olvas el, annál jobb. A csapat összesen hat könyvcíméből álló

lista alapján kapja a tesztet, illetve a feladatlapokat. A verseny lebonyolításához szükség van a magyartanárok és a könyvtárosok közreműködésére, azzal segítjük munkájukat, hogy minden benevező iskolának az iskolai versenyre kidolgozott tesztlapokat küldünk. A csoportok egyforma kérdéseket tartalmazó feladatlapokat kapnak, és a versenyzők egy-egy csoporton belül közösen oldják meg a feladatokat.

A tartományi döntő 2019 novemberében lesz Újvidéken. A legjobbak meghívást nyernek a Gion Nándorról elnevezett irodalmi táborba, melyet az Apáczai Diákotthonban szervezünk.

Az olvasandó művek listája az V–VI. osztályosok számára:

1. Carlo Collodi: Pinokkió kalandjai
2. Domonkos István: Via Italia
3. Gion Nándor: Postarablók

4. Erik Knight: Lassie hazatér

5. Mándy Iván: Csutak és a szürke ló

6. Mikszáth Kálmán: A beszélő köntös

Az olvasandó művek listája a VII–VIII. osztályosok számára:

1. Gerald Durrell: Családom és egyéb állatfajták

2. Gion Nándor: A kárókatona még nem jötték vissza

3. Leiner Laura: A Szent Johanna gim

4. Lois Lowry: Az emlékek őre

5. Rejtő Jenő: Az elveszett cirkáló

6. Tamási Áron: Ábel az országban

A díjazott csapatok tanárai könyvjutalom-

ban részesülnek. A jelentkezéseket az alábbi címen várjuk:

Aladicsné Kollár Mária, 21235 Temerin, Bosnyák utca 86.; e-mail: aladics@stcable.net; tel:021/841-397

VMPE, 21000 Újvidék, Čirpanov utca 54.; e-mail: nsvmpe@gmail.com; tel: 021/548-259

Közhírré tétetik!

A padéi Szervó Mihály Általános Iskola tanulói az előző évekhez hasonlóan az idén is részt vettek a Kisdobosok Nemzetközi Fesztiválján, melyet immár XIV. alkalommal rendeztek meg Csókán. A felsős tanulók megmérettetésén a zsűri döntése alapján **Pásztor Ivett** ötödik osztályos tanuló 3. helyezést érdemelt ki.

A résztvevő diákok szövegeiből közlünk válogatást.

Figyelem, figyelem, közhírré tétetik!

A főzőversenyt hétfőn rendezik.

Főzhetsz tyúkot, libát, disznót,

Csak az íze legyen jó!

Én úgy látom, komám,

Hogy magának se disznója, se tyúkjá, se kacsája.

Úgyhogy, vagy holnap elmegy a vásárba,

Vagy a szomszéd tyúkját hajkurássza.

De a szomszéd meg ne tudja,

Hogy a tyúkját kend ellopta.

Mert abból lesz majd veszedelem,

És ez nem csak hiedelem.

A főnyeremény csak egy liba,

Azzal mehetsz a buliba.

Táncolni és énekelni,

Reggelig nem hazatérni.

Pásztor Ivett, 5. osztály

Adatik tudtára kicsinek és nagynak,

kinek van még füle, kiáltom annak!

Szóljon gyorsan mindenkinek,

szomszédnak, mamának,

Eljött az ideje a vásári mulatságnak!

Itt mulat a falu apraja és nagyja,

Búját és bánatát mindenki otthon hagyja.

Trenka Dorina, 5. osztály

Figyelem, figyelem! Közhírré tétetik, hogy

2019. szeptember 7-én, szombaton este 6 órakor

a piactéren kocsonyaevő versenyt szerveznek.

A felső tagozatos versenyzők

Kaja biztosítva, koplalás kizárva. Minden éhes embert szeretettel várnak a szervezők.

Deák Evelin, 5. osztály

Figyelem, figyelem! Asszonyok, uraságok és apró porontyok!

Tudtára adatik mindenkinek, hogy a híres Padé faluban traktorfesztivált szerveznek. Lesz ott sok traktor. Kicsi, nagy, új és rozsdás is. Azonnal jelentkezzenek, ha érmet akarnak maguknak! Sarakodás is lesz bőven. Igazi verseny ez! Kihagyni ezt nem lehet! Kupa nélkül haza ne térjen!

Vastag Ármin, 5. osztály

Figyelem, figyelem! Közhírré tétetik! Kutya-versenyt tartanak Padé főterén! Idomított kutyák

előnyt élveznek, de a szeretett házi kedvenceket is be lehet nevezni. Reggel nyolckor legyenek a téren, és indulhat a verseny! A mérges, harapós kutyáknak szájkosár kötelező! Figyelem, figyelem! Ha esik az eső, a verseny elmarad!

Bozóki Viktor, 5. osztály

Figyelem, figyelem! Közhírré tétetik!

Ma reggel hét órakor Bori néni ablakából eltűnt kedvenc almás pitéje, miközben hűlt. Felhívom a lakosság figyelmét, hogy aki látott vagy hallott valamit, az jelentkezzen a Kutyafogó utca 6-os szám alatt! A becsületes megtaláló jutalomban részesül, ami egy gerezd fokhagyma, két fej vöröshagyma, valamint egy tamburatók.

Jaksa Fanni, 3. osztály

Csoki az egészségházban

A nemzet háziorvosa cím jelöltjének, dr. Gondos Attilának a meghívására a gyermekhét keretében meglátogattuk az óbecsei Egészségházat. Láttunk mentőautókat teljes felszereléssel, voltunk a sürgősségi és a fül-orr-gége osztályon. Beszélgethettünk az orvosokkal, a főtechnikussal. Attilától részletes leírást kaptunk mindenről. S végül csokival, cukorkával és üdítővel vendégelt meg bennünket. Köszönjük a kedves fogadtatást! Dr. Gondos Attilának kívánjuk, hogy nyerje el a nemzet háziorvosa címet!

Az óbecsei és a dreai

Petőfi Sándor iskola

3. b és 4. b osztályának tanulói

Nyári élményem

Egy forró júniusi napon, a tanév utolsó pár percében az igazgatónő beszédét hallgatva csak egy dolog járt az eszemben: Mikor csöngetnek ki?

A szünetben az első hónapban a moravicaai és pacséri fürdőben voltunk. Aztán elkezdtem utazgatni. A második héten a Grain game táborba mentem. Idén nagyon kevesen, csak tízen voltunk. Jól szórakoztam. Vízi csatáztunk, játszottunk és persze barátkoztunk. Egy héttel később egy csantavéri táborban vettem részt. Ott tanultam a Maffia nevű játékot. Itt is vízi csatáztunk, énekeltünk és Istenről tanultunk. Ezek után Tiszaszentimrére mentünk Evert Brons barátunk házába. Ott nagyon sokat úsztunk a medencében, de egyszer elmentünk a Tiszára hajókázni is.

Néhány nappal később Sára nővéremhez mentem Budakeszire. Elmentünk moziba, majd whityt süttünk. De a legfontosabb, hogy jól éreztük magunkat. Hetekkel később elmentem a Balatonra. Sokat úsztam, olvastam és játszottam. Összefoglalva: nagyon élveztem a nyarat.

Remélem, hogy a jövő nyár is ilyen csodás lesz.

Nyúl Johanna, 5. osztály, Moša Pijade iskola, Pacsér

Ez mind mesébe illő

Táltos paripa,
gyémánt paripa.
Hófehérke és kuka,
Gedeon a liba.

Boszárkány a seprűn,
ez mesékbe illő.
Micimackó csupa méz,
vajon ebből mi lesz még?

Galambok az úton,
ravasz róka a dombon.
Aranyhal az Óperenciás-tengerben,
megtalálható sok mesében.

**Januskó Kitti, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Kisoroszi tábor

Július huszonkilencedikén elmentem egy táborba öt napra, de mindennap jöttem haza.

Első nap újrahaznosítottuk a fát, követ, kukoricacsövet, szalmát és a kartont, ebből pedig egy kút lett. Második napon csapatokat alakítottunk. Két csapatkapitányunk volt, Lúcia és Anita. Utána gyöngyöztünk: virágot, karkötőt és nyakláncot készítettünk. A harmadik napon néztünk egy bábéladást, meg újrahaznosítottunk megint, de most malmot: gyapjúból, búzából, pálcikából, befőttes üvegből és spárgából. A negyedik napon agyagoztunk. Én egy vázát csináltam és házat meg szívet. Az ötödik napon varrtunk, nemezeltünk. Csapatjátékot játszottunk, öt feladat volt. Pl. egy pohár vizet kellett vinni akadályokon keresztül úgy, hogy minél több víz maradjon benne. Zsákbamacskáztunk, ami azt jelenti, hogy három dolgot kellett megkeresni egy táskában. Csukott szemmel ízelet kellett azonosítani, majd labdát kellett a vödörbe dobni. Volt még egy játék, amiben két csoportra osztották a csapatot, egymás elé álltunk, és vittük egymásnak a labdát.

Nagyon jó volt, és másnak is ajánlom az ilyen táborokat.

**Vastag Evelin, 5. osztály,
Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye**

Hófehérke

Hófehérke az erdőben lakott,
Az ő hét törpéje neki szorgoskodott.
Finomakat főzött a törpéknek,
Akik örömmel ültek az ebédhez.
Korán reggel elmentek dolgozni,
Hófehérke elkezdett ágyazni.
Arra járt a boszorka,
Ki mindig magát csodálta.
Kosarában piros alma volt,
Hófehérkének azt mondta,
vegyél egyet, angyalom.
Elvette a piros almát,
Abban a pillanatban aludta álmát.
Hazaért a hét törpe,
Tágra nyílt szemmel figyelték rémülve.
Hófehérke mégis kinyitotta szemét,
Ez nagyon megnyugtatta a törpék szívét.

**Fero Glória, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Focitábor

A focitábor július 29-től augusztus 2-ig tartott. Ezt a táborot Magyarországon, Balatonszepezden szervezték meg.

**A kolozsvári bíró (meseillusztráció)
Muhi Rebeka, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola,
Magyarkanizsa**

Nagyon vártuk az indulás napját. Magyarcsérnyéről 13-an mentünk a Roham kisfocistái közül. Az út kb. nyolc órát tartott. Másodiknak értünk oda, a bakonycsérnyeiek már vártak minket. Ők voltak a házigazdák. Miután megérkezett a csapata Dózsa Györgyből, vacsoráztunk. Másnap reggeli után mentünk edzeni. Az edzés kb. kétórás volt. Futottunk és kapura rúgtunk. Délután mentünk fürdeni a Balatonra. Harmadnap megnéztük a Puskás Stadiont. Ott láttuk a játékosok öltözőjét, a buszukat, a futballpályájukat. Nekem ez tetszett a legjobban. Azután mentünk Bakonycsérnyére. Játsoztunk egymás elleni meccseket. Másodikak lettünk. Negyedik nap mentünk Balatonfüredre fürdeni és kipróbálni a kalandparkot. Utolsó nap reggeli után indultunk haza.

Az idén több táborban is voltam, de ez volt nekem a legjobb.

Tóth Viktor, 6. osztály, Petőfi Sándor iskola, Magyarcsérnye

A nagytakarítás

Legyen a házban rend,
Mert ez a trend.
Menjete el porcicák,
Nem kelletek többet már!

Szép a padló,
Jó, ragyogó!
Jó lenne, ha a szekrény teteje,
Szép tiszta lenne!

**Benacsek Szandra, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Négy év

Négy év – ez életünk egy kis szakasza,
de maga végigkísért rajta.
Oly sokat elviselt tőlünk,
és majdnem meg is örült.

Sok-sok baki, ami már fáj,
mint mikor elültettük ezt a fát.
Elültettük, és azóta növekszik,
miközben meg is öregszik.

Négy év:
lehetne ez egy név.
A mi kalandunk neve,
mit nemrég kezdtünk, nevetve.

**Beszédes Júlia, 6. osztály,
Csáki Lajos iskola, Topolya**

Tizenheten vagyunk

Az osztályban tizenheten vagyunk,
egymásra egyáltalán nem hasonlítunk.
Kilenc fiú és nyolc lány,
igazán beleváló osztály!

Vannak közöttünk focisták,
akik a sulis utáni edzéseket várják,
ők Rúza, Muhi és Szokol, a három gólkirály,
mindig csak a gólokat rugdosnák.

Bence, Kornél és Ivi az osztály esze, szívvel-lélekkel haladnak előre. Minden tantárgyból tudásuk kítűnő, kitartásuk követendő.

Máté, Dávid és Roli a három motorkedvelő. Arról beszélnek, hogy egy napon ők lesznek a nagymenők.

Ármin, Flóra és Edina csendes és visszafogott gyerekek, de ha piszkálják őket, rögtön hevesek lesznek.

Kongi és Viki a két harcoslány, akik kitartóan küzdenek, amíg akaratukat el nem érik.

Kis csapatunk összetartója és mozgatója nem más, mint Jázmin, Gréti és én.

Ez a mi osztályunk, kicsik és nagyok. Vannak jó és rossz napok, de én kitartóan itt maradok.

**Körmöci Regina, 7. osztály,
Arany János iskola, Orom**

Iskola

Reggel korán kell kelni, az iskolába időben kell beérni.

Az első óra könnyen megy, de a hetedik már nehéz lesz.

Kezdünk fáradtak lenni, 6 órát is bent kell lenni.

Szünetekben iszunk, eszünk, fogócskázunk, ilyenkor már haza vagyunk.

Egész nap csak tanulunk, közben pedig bajlódunk.

A tanóráknak immár vége, de nem kell aggódnunk, mert még van több mint 200 kerek napunk.

**Lengyel Ádám, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

A lovászfű

Hol volt, hol nem volt, hetedhét országban is, élt egy öreg király.

Az öreg királynak volt két leánya. Egyik éjszaka nagy vihar volt, a háromfejű sárkány elrabolta a két leányt. Fogságba ejtette őket egy magas hegy barlangjában. Másnap reggel az öreg király nagyon megijedt, hogy hova lett a két leánya. A királyságban kihirdette a király, hogy elveszett a két leánya. Minden lovagot küldött, hogy keressék meg a drága lányait. Több napig keresték őket, de sehol sem találták. Az öreg

király már nagyon aggódott, hogy lehetnek a leányai. Egyik nap felment a királyhoz egy lovászfű, és mondta a királynak, hogy majd ő megkeresi őket, bármennyi napba is teljen. A király azt mondta, hát jó, legyen, ha megtalálja őket, neki adja fele királyságát és az egyik leányát. A bátor fiú el is indult megkeresni őket. Árkonbokron át gyalogolt, egyszer csak előbukkant egy tündér, és megkérdezte tőle, hogy hova megy. Azt mondta a tündér, hogy ha segít neki átkelni a patakon, akkor ő is segíteni fog neki megkeresni a leányokat. A lovászfű sorba rakott köveket és átsegítette a tündért, azután ketten elindultak megkeresni a leányokat. Látták, hogy valami világit, gyorsan odaszaladtak megnézni, és látták, hogy ott van a háromfejű sárkány. De már akkorra nagyon besötétedett, és megvárták míg elalszik a sárkány. El is aludt, ők pedig egy nagyon magas hegyre másztak fel. Amikor már fent voltak a hegy tetején, hallják, hogy valami kopácsol, és meglátták, hogy ott vannak a leányok, és dolgoznak. Reggelre kimentették őket, és hazamentek az öreg királyhoz. A király nagyon megörült, hogy végre láthatja a leányait. A lovászfű feleségül vette az egyik leányt, és nagy lakodalmat csaptak.

Boldogan éltek, míg meg nem haltak.

**Rác Szabó Dávid, 5. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Háziállatom

Nekem sajnos még nincs háziállatom, de hamarosan kapni fogok egyet, egy német törpe spiccet.

A német törpe spicc egy kis termetű kutya, gyengéd, figyelmes, vidám, barátságos, intelligens, játékos fajta. A színe lehet fehér, fekete, világos barna vagy krémszínű. Súlya 2–3 kg, magassága 18–30 cm. Sok figyelmet igényel, legalább hetente egyszer meg kell fürdetni és fésülni. Mindennap legalább egyszer sétáltatni kell.

**A kolozsvári bíró (meseillusztráció)
Aleksandrović Lara, 4. osztály,
J. J. Zmaj iskola, Magyarkanizsa**

Nem szabad hosszú időre egyedül hagyni. Én egy fehéret vagy krémszínűt szeretnék, és Lulunak fogom elnevezni.

Már nagyon várom, hogy végre nekem is legyen háziállatom.

**Dulity Blanka, 6. osztály
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Mimóza, a macskám

Az én macskámat Mimózának hívják. Ő egy cirmos macska. Nagyon szeret enni, 2 éves. Az anyja régen úgy került hozzánk, hogy egyszer anyám – amikor még boltban dolgozott – észrevette, hogy egy kicsi cica az ajtóban nyávog. Úgy látszik, elkóborolt otthonról, nem tudtuk, hogy kinek a macskája. Hazavittük, és nagyon megszerettünk minket. Később, amikor 2 éves lett, megszületett a Mimóza nevű kiscica. Idővel Mimózának született 2 testvére. Az egyiket Péternek hívják, a másikat pedig Tinkinek. Péter cirmos és fehér tarka macska, Tinki pedig fekete cirmos. Az összes macska nagyon szeret enni.

Mimózát különösen szeretem, nagyon jó macska.

**Iván Károly, 6. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Az én mesém

Egyszer volt, hol nem volt, az Óperenciás-tengeren is túl, volt egy király, annak három lánya. A király már öreg volt, és férjet szeretett volna keresni a lányainak.

Kihirdette, hogy férjet keres a lányainak, jöttek hercegek, bárók, grófok, de a lányok nem találták meg az igazit. A király emiatt szomorú volt.

Másnap megjelent a gonosz boszorkány, és elvitte a legkisebb lányt a kristálypalotába. A testvérei és a király nagyon aggódtak érte.

Vártak, míg egyszer megjelent János királyfi, aki elhatározta, hogy kiszabadítja a lányt. Ment, mendegélt, míg egyszer elért egy nagy kapuhoz, ahol megjelent a banya, és azt mondta neki, hogy három próbát kell kiállnia ahhoz, hogy kiszabadítsa a leányt.

Az első próba az volt, hogy le kellett győznie a hétfejű sárkányt. A királyfinak szerencséje volt, mivel a sárkány nem volt épp a legjobb formájában, így János nyert.

A második próba egy kicsit nehezebb volt, mivel fel kellett mennie az Üveghegy tetejére, és le kellett hoznia a virágot, ami ott volt fenn. A királyfi ezt a próbát is kiállta.

Az utolsó próba nem más volt, mint hogy le kellett küzdenie a tizenkét ördögöt. Vesztésre állt, de a királylányra gondolt, és erőt nyert. A végén ő győzött.

Visszament a kapuhoz, és a boszorkány elvezette a királylányhoz, majd a banya dühében elrepült, holló képeben.

A királyfi hazavitte a királylányt. A király nagyon boldog volt, és azon nyomban összeadta őket. Boldogan éltek, míg meg nem haltak.

Sinkovics Rebeka, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Újrahasznosítja építőkökeit a Lego

Keresi műanyag építőkökéi újrahasznosításának lehetőségeit a Lego. A dán játékkészítő cég az Egyesült Államokban teszteli azt, hogy vásárlói visszaküldhessék neki a feleslegessé vált kockákat, amelyeket később továbbadnak más gyermekeknek.

A vásárlók a cég honlapjáról kinyomtathatják a postázási címet, és dobozban ingyen feladhatják a feleslegessé vált építőköket. A vállalat gyáraiban megtisztítják a visszaérkezett darabokat, majd továbbküldik a Teach America alapítványnak, amely amerikai iskoláknak adományozza a játékokat.

Egy bostoni alapítvány is kap az újrahasznosított építőkökből – jelentette be a dán vállalat.

Ha a kísérlet sikeres lesz, a programot ki fogják terjeszteni az Egyesült Államokon kívülre is.

A vállalat már eddig is arra buzdította vásárlóit, hogy idővel a megunt az építőköket adják tovább más gyerekeknek.

A Lego tavaly már elkezdte a fa és bokor formák gyártását cukornádból. A játékok cukornád alapú polietilénből készülnek, melynek tulajdonságai megegyeznek a műanyagéval, így a különbség nem észrevehető

Találtak 20 holdat a Szaturnusz körül

A Szaturnusz eddig ismeretlen 20 holdját fedezték fel amerikai tudósok, ezzel a gyűrűs bolygó átvette a vezetést a Jupiter körül a Naprendszeren belül.

A Szaturnuszhoz az újakkal együtt már 82 kísérője lett, a Jupiter körül viszont csak 79 kering. Az eddig ismeretlen holdakat a hawaii Mauna Keán található Subaru űrtávcsővel figyelték meg.

Az 1990-es évek vége óta a Jupiter volt a Naprendszer legtöbb holddal kísért bolygója. A most felfedezett húsz objektum mindegyike körülbelül 5 kilométer átmérőjű, 17 „visszafelé” (retrográd) kering a Szaturnusz körül, a maradék három viszont a Szaturnusz forgásával megegyező (prográd) irányban.

Az utóbbi háromból két hold nagyjából két földi év alatt kerüli meg a gyűrűs bolygót. A távolabbi retrográd bolygók, valamint a prográd bolygók egyike több mint három év alatt ér körül pályáján.

A tudósok szerint legalább három nagyobb égitest robbanhatott szét, amikor kívülről érkező aszteroidákkal vagy a Szaturnusz más holdjaival ütköztek, és a maradványokból képződhettek a most felfedezett holdak.

Először figyelték meg, ahogy disznók eszközöket használnak

Noha a disznókra sokan tekintenek primitív, visszatartó állatokként, valójában rendkívül intelligens élőlények. Ezt igazolja egy új tanulmány is, melyben a szakértők elsőként dokumentáltak eszközhasználatot disznóknál – számol be az IFL Science.

A kutatók a cebu szigeti disznónál figyelték meg a kivételes viselkedést.

A veszélyeztetett faj a Fülöp-szigetek két szigetén őshonos, de a világ több állatkertjében is tartanak példányokat. A szakértők a közelmúltban egy franciaországi állatkertben fedezték fel, hogy az állatok botok segítségével ásnak, illetve építenek odúkat.

Meredith Root-Bernstein, a Francia Mezőgazdasági Kutatóközpont munkatársa szerint a **Priscilla** nevű nőtény egy gallyal ásott, és leveleket is arrébb helyezett a botal, sőt egy alkalommal kéregdarabbal rendezte a talajt. Később más példányoknál is megfigyeltek ha-

sonló viselkedést. Az eszközhasználat számos állatfajnál megfigyelhető. A viselkedéshez sokan az intelligenciát társítják, noha olyan, alapvetően nem intelligens élőlények is használnak

eszközöket, mint a hangyák. Éppen ezért sok szakértő úgy gondolja, hogy az eszközhasználat alapvetően az alkalmazkodóképesség és a rugalmasság jele.

A macskák testbeszéde

Mire gondol a macskád? A testbeszédéből megtudhatod! Megosztunk veled néhány tippet, ami segíthet megérteni a cicádat.

A macskák sokféle jelet használnak (testtartás, arckifejezés, hangadások) ahhoz, hogy az üzeneteiket továbbítsák és hogy elkerüljék a nemkívánatos konfrontációkat. Azzal, hogy megtanulod, hogyan fejtsd meg ezeket a macskás viselkedéstípusokat, elmélyítheted a macskáddal kialakult köteléket, megelőzheted a félreértéseket és a lehetséges agressziót.

Mégis, sokunk számára a macskanyelv olyan, mintha idegen lenne, nehezen érthető és még nehezebben megmagyarázható. Az alábbi cikk egy állatviselkedés-kutató tanácsai alapján született, hogy segítsen megértenünk a macskák gondolatait, hangjelzéseit.

Hempregés

A macskák testbeszéde sokkal árnyaltabb, mint a kutyáké, mondja a szakértő. A problémák egy része akkor merül föl, amikor az emberek a kutyákról szerzett ismereteiket a macskákra alkalmazzák. Gondolkodtál valaha azon például, hogy miért viselkedik a macskád látszólag kelletve magát, a hátán hemperegve, miközben nyílt ellenállásba ütközik, amikor meg akarod simogatni?

Amikor a macskád elégedett és nyugodt, akkor lehet, hogy kinyújtózkodik, vagy a hátán hempereg. De más helyzetekben, amikor zavarja valami, és nem tud kiszabadulni, ez a póz nagyon is a védekezést szolgálja, azt jelezve, hogy harcra kész, teljesen kinyújtott karmokkal és éles fogakkal. A többi macska-ember kontaktushoz hasonlóan, fontos megtanulnod, hogy a te macskád mit kedvel.

Az izgatott pillantás

Amikor egy macska lassú, jelentőségteljes pillantásokkal üdvözöl egy embert vagy egy másik macskát, azzal vonalmat közöl. Miért? Mert a macskák világában, ha az állat valaki más jelenlétében csukja le a szemét, az a bizalom kizárólagos jele. Azzal, hogy lassan rápislogsz a macskádra, azt fejezed ki neki, hogy tisztában vagy a jelenlétével, és nem jelentesz veszélyt. Így a következő alkalommal, amikor a cicád rád pillant, próbáld viszonyozni ezt a gesztust.

A klasszikus macskapóz

Egy macska kedvének az egyik legbiztosabb mutatója a farka. Ha magasra emeli, az magabiztosságot jelent, ha egy másik macska farka vagy egy ember lába köré csavarja, az barátságot jelez. És ha a lábához vagy a lába alá húzza, az bizonytalanságot vagy idegességet mutat.

A felfelé álló, felborzolt farkok kétségtelen jele annak, hogy a macskád fenyegetve érzi magát. És amikor ezt felhúzott háttal és a gerinc mentén felálló szőrrel teszi, ráadásul kiengedett karmokkal, ez biztos jele annak, hogy vissza kellene vonulnod.

A közvetlen szemkontaktus

Habár az emberek a direkt szemkontaktust a vonalmuk kifejezésére is használhatják, a legtöbb macska fenyegetésnek veszi ezt. Ezért van az, hogy több társaságban a macska általában afelé a személy felé közeledik a szobában, aki figyelmen kívül hagyja. Egy macska annál riadtabb, minél jobban kitágul a pupillája.

Amikor kitágul a pupillája és nagyra nyitja a szemét, a pupillák a lehető legtöbb vizuális információt gyűjtik be. Ez a hatalmasra tágult pupilla jelzi, hogy a macska nagyon riadt, vagy hátrálni akar.

Egy izgalomban lévő vagy dühös macskának a pupillái összeszűkülhetnek, hogy még hatékonyabban fókuszálhasson az adott részletre. A macskák szeme a környezet villanásaira is reagál, ezért is fontos a testbeszédüket egészsként megfigyelni, és nem bármely elemet kiemelve. Amint egy macska észreveszi, hogy nézik, lehet, hogy abbahagyja, amit csinál, hogy felmérje a szituációt.

Elkaplak!

Még a legnyugodtabb természetű macska is harciasná válhat, ha a túl sok játszástól vagy szeretgetéstől fenyegetve érzi magát vagy túl izgatott lesz. A macskák ösztönöktől vezérelt ragadozói a természetnek, ezt sose feledd. Ha látják, hogy valami mozdul (akár egy egér, macskajáték vagy egy emberi kéz), rögtön „lecsapnak rá”.

Közelebb és közelebb, centiméterről centiméterre közelednek, míg elérik az ingerküszöbüket. Aztán lecsapnak az áldozatra, és megölik. Ha az áldozat éppenséggel a te kezded, a legbölcsebb dolog, amit tehetsz, ha nem mozdulsz. Ez a megállított cselekvés meg fogja szakítani ezt a veleszületett mozgásmintázatot.

Amikor látod ezeket az árulkodó, figyelmeztető jeleket: kitágult pupillák, alacsonyan csóvált farkok, lelapuló fülek, akkor a macskád azt próbálja veled közölni, hogy hátrálj. Ez nem az a pillanat, amikor odahajolhatsz hozzá és elkezdheted neki mondogatni, hogy „aranyos kiscica”. És ne fokozd a bajt azzal, hogy simogatsz, különösen ne, ha felvette a védekező póz.

Hangjelzések

A macskáknál lehet, hogy öröklődik a képesség, hogy az embereket manipulálni képesek, azért, hogy megkapják a számukra szükséges dolgokat. A macskák érdekes módon más macskákkal szemben korántsem így viselkednek, nem próbálják annyira magukra irányítani a figyelmüket. Tanuld meg a macskád szótárának minden egyes részletét, így meghatározhatod a vacsorakérés és a hirtelen segítségkérés közti különbséget! Például:

- A dorombolás általában elégedettséget jelez, de az is lehet, hogy nyugalmat keres így, amikor felgyógyul egy betegségből vagy akár halál közeli állapotból.

- Ha magas hangon nyávog, az barátságot jelez.

- A morgás, sziszegés vagy fújtatás empátiás figyelmeztető jele annak, hogy jobb, ha távol tartod magad, legalább addig, amíg a cica le nem nyugszik.

- Ha a nyávogás egy nagyon hangos torokhang, az azt jelenti, hogy más macskáktól fenyegetve érzi magát. Ez a hang nagyon gyakori a siket macskáknál.

Mégis, minden macska egyedi, tehát ezeket a dolgokat senki sem tudhatja jobban, mint a gazdája.

Szabó Magda

Tündér Lala

(Részlet)

Lala éjfél után került haza aznap, csupa tűz volt lelkesedésében, mikor beszámolt róla, hogy felrepült az égig érő hegyre, megismerkedett Simonnal, a sassal, nála is vacsorázott a sziklavárban, megnézte messziről az üvegcsúcsot, a Végevant, és ne haragudjék Írisz, amiért kölcsönvette a szárnyát, de az ő iskolai szárnyacskájaival csak tízméternyire lehet emelkedni, s mindenki tudja, hogy a királynő szárnya visz a legmagasabbra Tündérországba. Egy csepp megbánást nem mutatott, korholó szavait láthatólag nem is értette, csodálkozva nézett rá, azt mondta, ő rendkívül kíváncsi, mi lehet az égig érő hegyen, másképp nem tudott volna feljutni oda, muszáj volt hát kikölcsönöznie a szárnyakat.

Soha egyetlen tündérnek nem jutott eszébe, hogy ilyen fáradságos és veszélyes vállalkozásba fogjon: a tündérek azt tartották, hogy ha valaki felmegy a hegy csúcsára, nem látja magát a hegyet, így hát nem is érdemes törnie magát senkinek, legjobban lenni táncolni a völgyben. "De engem minden érdekel" – mondta Lala, sokáig beszélt Simonról, a sasról, aki komoly madár volt, de úgy látszik, a kisiút megkedvelte, és amikor anyja azt mondta, megbünteti, s ezentúl két hónapig nem kaphatja meg a nejlonkopoltyúját és az uszonyait, így aztán nem mehet a víziemberekhez játszani, Lala szó nélkül beszolgáltatta a hártatokat, amelyben a tündéreknak járó vízfelszerelés volt, s másnap elment a feneketlen tóhoz, beleugrott a vízbe kopoltyú és uszonyok nélkül, ott vergődött, forgott, evickélt, kékre-zöldre fagyott. Und húzta ki, a vízikirály, és csak azért nem fúlt a vízbe, mert ő is halhatatlan volt, mint mindenki Tündérországra.

A sarokban álló óra megszólalt: nyolcat vert. A királynőnek most már fel kellett kelnie; miközben megfürdött, haját rendbe szedte, felöltözött, változatlanul a fián járt az esze. Talán valóban azért ilyen fura, mert nincs édesapja. Minden tündérgyereknek van apja is, anyja is, csak ez növekszik úgy, hogy egyetlen szülő neveli, méghozzá ilyen elfoglalt szülő, mint a tündérkirálynő. Írisz, míg a reggelijét fogyasztotta, minden bánata ellenére elmosolyodott, mert eszébe jutott az a nap, amelyen a csodafügefű királynővé koronázta, s ő, ahogy a szokás előírta, a koronázás éjjelén, pontban éjfélkor, odament a fügefű alá, hogy átvegye, amit a csodafű neki szánt koronázási ajándékkal. Mióta Tündérország állt, mindig a csodafű jelölte ki, ki legyen az uralkodó, s az volt a királyválasztás legizgalmasabb pillanata, mikor a király vagy királynő a csodafügefűhöz járult, hogy leszakítsa a csodafüget, amely neki termett

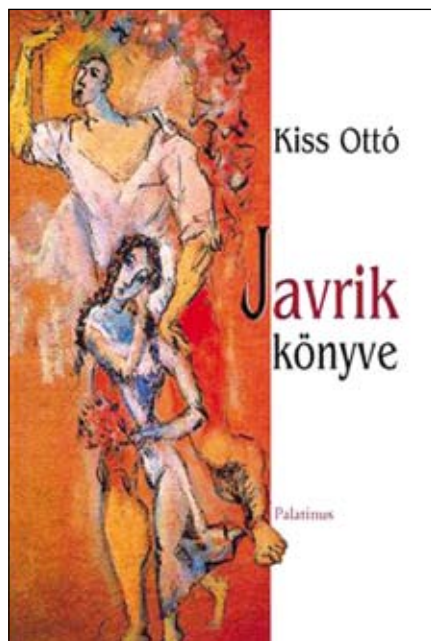
(annyira egyedül csak neki, hogy más tündér nem is tudta leszakítani, csak az, aki éppen uralkodóvá lett!), felvágta holdfény bicskájával, s megnézte, mit kapott a fügefűtől ajándékkal. Írisz elődje, Topáz, a varázsfület találta a maga fügefűjében, amelyet csak rá kellett illesztenie a saját fülére, s menten meghalotta, mit beszél az, akire gondol, bármilyen messzi élt is tőle az illető; Topáz elődje a szemérm, amellyel ha valaki megkent a szemét, átlátott a legvastagabb sziklafalon is; Topáz elődjének elődje meg a mindig szóló muzsikát, ami nagy ajándék volt, mert a tündérek szerették a zenét.

Írisz szíve úgy vert, hogy azt hitte, meghallja a mellette álló Aterpater is, mikor letépte a maga fügefűt, s nekiállt felválni a holdfény bicskával, és ugyancsak nagyot nézett, mikor a csodafügefűben Lalát találta, az icike-picike, alvó Lalát, aki akkor riadt fel szenderegéséből, mikor arccskája megérezte Írisz pillantását, s mindjárt anyjára is neve-

tett nagy kék szemével. Mindenki tapsolt, ujjongott, mert ilyen csodálatos koronázási ajándéka még sose volt királynőnek; Írisz meg úgy érezte, ha egyszerre lett volna a fügefűjében a csodamuzsika, a varázsfül meg a szemír, nem volna olyan boldog, mint így, hogy hazaviheti és felnevelheti a csepp tündérbabát, mint az igazi édesanyák. Mindenki boldog volt azon az éjszakán; a kirándulók, akik kinn a tengeren a tündérek öble előtt haladtak el csónakjukon, sokáig beszéltek arról a különös zenéről, ami a sziklavonulat mögött hallatszott akkor éjjel. Csak Aterpater rázta a fejét, azt mondta, szabálytalan dolog történt, a királynőnek nagyobb szerencséje lett volna, ha valami értelmes ajándékot ad neki a csodafügefű, mint egy nyivákoló tündérbabát, de aztán elhallgatott, mert a csodafű ránézett hosszukás, zöldesbarna szemével, s a csodafű olyan különleges fügefű volt, hogy azzal még Aterpater se mert kikötni.

Javrik tízéves koráig úgy gondolta, a világ önállóan és viszonylag problémamentesen működik, az ember pedig csak azért van bele kitalálva, hogy szeressen. És ha valaki szeret valakit, azt a másik viszonszereti. Kivételt képez Vas Lajos, az iskola pedellusa, mert ő nem szeret senkit, és soha nem is szeretett. Rajta kívül azonban mindenkinek létezik a párja valahol, a feladat csak annyi, hogy megtaláljuk. S hogy a párkeresés gördülékenyen haladjon, a Teremtő, mert bölcsessége végtelen, úgy rendelkezett, hogy a szülők az összeillőket nemcsak időben, térben is kötelesek egymáshoz közel létrehozni. Javrik eleve elrendelésnek vette például a Fábiánnal való barátságát, valamint azt, hogy osztálytársai között találja meg majd azt a nőt, akinek valamikor a távoli jövőben örök hűséget fogad. Könnyű elképzelni, hogy ilyen előzmények után mennyire megdöbbent azon a ragyogó júliusi vasárnap délutánon, amikor megpillantotta a mandulaszemű lányt a pedellus háza előtti vadvirágtengerben. Sem osztály-, sem kortársa nem volt, és egyértelműnek tűnt, hogy még csak Javrikék közelében sem lakik, mégis olyan vonzódást érzett iránta, mintha a mandulaszemek mágnesből lennének, ő meg legalábbis egy csupa kisbetűs vas lajos. Valami baj lehet a világgal, gondolhatta volna Javrik, ha a lányon kívül tudott volna másra is gondolni. Néhány percre azonban még azt is elfelejtette, hogy éppen a légbemutatóra igyekeznek. A látvány rögtön elfoglalta fejében a

repülőgépek helyét, pedig több mint egy hete csak azokon járt az agya, még éjszakánként is kizárólag repülőgépekről álmódott.

Miért nézel, kérdezte a lány. Javrik közelebb ment. Mit csinálsz itt, kérdezte. Én vagyok a Tomiszláv húga, felelt a mandulaszemű, és megint a virágok közé vetette magát. Ekkor csapódott ki Vas Lajos házának ajtaja. A negyvenes éveiben járó férfi torz arccal üvöltött, és kezében egy jókora seprűvel indult a megriadt lány felé, akit eközben többször boszorkánykezdeménynek nevezett. Takarodjatok innen, büdös kölkök, mondta később, már bekülékenyen, amikor Javrik és a mandulaszemű szaladni kezdett. A fiú kicsit megkönnyebbült. A világ mégiscsak rendesen működik, gondolta futás közben, és amikor megálltak egy alacsony, rozsdás vaskapu előtt, még el is mosolyodott.

Meg esténként, amikor Javrik hazaindult. A világról és a szeretetről vallott álláspontját Jav-

Kiss Ottó

Javrik könyve

(Részletetek 12 éven felülieknek)

rik a harmadik napon fejtette ki, utóbbit némi korrekcióval, és úgy, hogy a testvérek biztosan jól hallják, elsősorban Dorina. Válaszként Tomiszláv a kiszáradt eperfa tetejéről leszögezte, hogy a szeretet olyan százás izzó, amely akkor is működik, ha nincsen benne áram. A világ meg minden pillanatban létrejön és minden pillanatban elmúlik, a változások pedig éppen abból adódnak, hogy sohasem jön létre ugyanaz, mindig csak rosszabb. Például a tyúk is ezért nem tudnak már repülni. Egyébként meg, mondta, az ember is ilyen, saját teljességének csak egy részlete, ugyanis régen, a kezdetekkor minden tökéletes volt. Ezért születünk meg mi is majd újra, akár az apánk, dobta le a kalapácsot a magasból Tomiszláv, azaz, hogy újabb részt töltsünk ki az egészből.

A hetedik napon a sátor már állt, de Javrik hiába csengetett, a rozsdás vaskapu nem nyílt ki. Vacsora után úgy döntött, még egyszer próbálkozik. Vissza is ment a kis utcába, de akkor sem járt eredménnyel. Csak a hajlott hátú öregasszonyt látta, őt is messziről, a Vas Lajos háza előtti vadvirágtengeren vágott át sietve, és oldalról, a lemenő Nap fényében pontosan olyan volt, mint egy nagy, fekete kérdőjel. Javrik hazaindult. Próbálta a történeteket beilleszteni abba a gondolatmenetbe, amit Tomiszláv magyarázott neki az eperfa tetejéről. A kalapos ember, akit már többször látott az utca egyik padján pipázni, ekkor szólította meg.

Az apja autóval vitte be Javrikot a kórházba. Felkísérte a második emeletre, és csak a kórteremnél, ahol Dorina feküdt, hagyta magára. Alszik, mondta Tomiszláv, amint a fiú belépett az ajtón, de Javrik jól látta, hogy a lány szeme nyitva van, igaz, tekintete ugyanolyan üresen tapadt a plafonra, mint a világítószemű babáé, amelyet Tomiszláv szorongatott az ölében. A fiú először azt gondolta, az ágyban fekvő alak nem lehet Dorina, inkább csak valami hatalmas báb: a lány mozdulatlan volt, két lába és egyik keze gipszben, a másikkól pedig egy folyadékkal teli üvegtartályig műanyag cső futott.

A szeretet mint százás izzó

Kiss Ottó regényének főhőse, Javrik, egy vidéki iskolás/gimnazista/egyetemista. De a történet szólhatna bárkiről, akár rólunk is. A címszereplő életének meghatározói eseményei, kapcsolatai, felnevelése, csalódásai és veszteségei behelyettesíthetők saját tapasztalatainkkal. Jelentéktelen? Inkább emberi. Ha létezik ilyen műfaji kategória, akkor élet- vagy élményregénynek nevezhetnénk. Javrik csendes felnevelése a *Sráckor (Boyhood)* című

filmhez hasonlítható. Utóbbi egy 12 éven keresztül (2002–2013) forgatott amerikai film, amelynek főhőse, Mason (és az őt alakító színész is) a szemünk előtt nő fel. Elgondolkodtató vállalkozás mindkettő.

A Javrik könyve sorain átüt a vidék ismerős melankóliája (búskomorsága) is, annak különös, de megragadó gondolataival, eseményeivel és figuráival. Ahol hiába lesz „mindig csak rosszabb” a világ, a szeretet sose múló

izzói csak nem unják meg saját fényüket. A könyv a világot a maga nagyságában és kicsinységében ragadja meg. Károlyi Csaba véleménye szerint Kiss Ottó regénye arról szól, hogy minden elmúlik, és pont mulandóságuk miatt lesznek ilyen szépek és fontosak az élet dolgai, amelyekre érdemes emlékezni. Vagy azokat megírni szép mondatokban és történetekben, olyanokban, akár Javrik könyve.

Herédi Károly

Mi olyan vicces?

A szívből jövő mosoly szebbé teszi a napunkat, minőségibbé az életünket, és ez akkor is igaz, ha mi mosolygunk, és akkor is, ha ránk mosolyognak. Közben bele sem gondolunk, hogy ez a mindennapi, természetes jelenség hány arcizmunkat dolgoztatja meg, és milyen sokféle okból jöhet létre. A természetes mosoly jellegzetes apró ráncokat, szarkalábakat csal a szem köré. Aki viszont csak színleli a mosolygást, neki csak a szája mosolyog.

Guillaume Duchenne de Boulogne francia tudós elektrodiagnosztikai módszerekkel és elektromos stimuláció segítségével próbálta megkülönböztetni a valódi örömből fakadó mosolyt más mosolyfajtáktól. Megfigyelte, hogy a mosolygásban két izomcsoport játszik szerepet. A járomcsonti izmok (az arc két oldalán futnak le a száj sarkáig) és a szem körüli izmok. A járomcsonti izmok tudatosan, a szem körüli izmok viszont akaratunktól függetlenül működnek.

A mosoly ragályos

Ezzel kapcsolatban **Ulf Dimberg**, az Uppsalai Egyetem professzora végzett kísérletet. A résztvevőknek az volt a feladata, hogy amikor vidám arcról mutattak nekik képet, akkor dühös arcot kellett vágniuk. A dühös arcra pedig mosolyogniuk kellett. A kísérleti személyek nem voltak teljesen urai az arcizmaiknak. Te az vagy?

Képes vagy tudatosan őszinte mosolyt erőltetni az arcodra?

Próbáld ki! Állj a tükör elé, és amennyire csak lehet, próbáld meg szétfeszíteni a szád! Onnan fogod tudni, hogy sikerült aktivizálnod az orcád izmait, ha elkezdnek fájni! De csak úgy, ahogy egy rendes nevetés után szokott.

Minél többet mosolygunk, annál pozitívabban viszonyulunk hozzánk mások. Szeretünk mosolygós, vidám emberekkel egy társaságban lenni. Azért, mert a mosolygós, nevetős arc hatással van az idegrendszerünkre.

Ha rosszkedvű, elkeseredett emberek vannak körülöttünk, akkor magunk is lehangolódunk és mogorvák leszünk. A mosolygós embereknek ezért van több barátjuk.

Társas környezetben többet nevetünk, mint magányosan

Robert Provine nevéhez kapcsolódik a fenti megfigyelés. Aki egyedül van, inkább magában beszél, mint nevet. A nevetésünk 15%-a kötődik vicchez, a többi 85%-a kapcsolatteremtéshez kötődik.

Robert humoros videoklipet adott a kísérletben résztvevőknek és azt vizsgálta, hogy mennyit nevetnek, ha egymagukban, azonos nemű idegennel, vagy azonos nemű barátal nézték meg. Aki egyedül nézte, sokkal kevesebbet nevetett, mint aki másvalakivel, függetlenül attól, hogy mennyire találta mulatságosnak a videót.

A vizsgálat eredménye tehát, hogy minél inkább társas az élethelyzet, annál gyakoribb és hosszabb tartóbb a nevetés.

Az állatoknál egészen mást jelent

Az állatvilágban a főemlősöknél az ajkak széthúzása és a fogak megmutatása a dominanciát és a társadalmi státusz kinyilatkoztatását jelenti. A majmok általában gyakran mosolyognak, azaz inkább viczorognak, ha csapdába esnek vagy megijednek, a rhesusmajmok esetében már némileg mást jelent: fogaikat az erősebb előtt történő behódolás jeleként mutatják. Mint-ha azt mondanák: „látod, elismerem, hogy erősebb vagy nálam, szóval légy szíves, bánj velem kedvesen”.

A nevetés jót tesz az egészségnek

A nevetés minden szervünknek használ. Felgyorsul a légzés, dolgozik a rekeszizom, a nyak, a has, az arc, a váll izomzata. A nevetés emeli a

Tudtad?

Aki hazudik, annak a bal arcán feltűnőbb a mosoly, mint a jobbon.

A nevetés természetével, folyamatával és hatásaival foglalkozó tudomány a gelotológia.

vér oxigén szintjét, serkenti a vérkeringést, ami gyorsítja a gyógyulást. Serkenti a természetes fájdalomcsillapítónak, az endorfinnak a termelődését. Emellett a nevetés hatékony fegyver a stressz leküzdésében is. Ami szintén hozzájárul a gyógyuláshoz. Ma már sok orvos beépíti a gyógymódjába a humorterápiát és kórházakban bohócdoctorok segítik a gyerekek gyógyulási folyamatát. Mellesleg nevetéskor csökken a pulzusszám, tágulnak az ütőerek, javul az étvágy, elég a fölösleges testszír.

Nevesetek sokat!

Őseink vajon mit találtak viccesnek?

Őseink nevetésforrása akármilyen ártalmatlan dolog is lehetett. Bármilyen kicsit is eltér és különbözik a jól megszokottól. Legyen az egy szokatlan állat, furcsa emberi külső, vagy viselkedés. Feltételezések szerint a humorizálás őseleme a Homo erectus idejében létezett mimetikus kultúrával kapcsolódik össze. Hiszen az ember már akkor is ügyesen utánozta társait, vagy az állatokat. Ez pedig számukra már akkor is nagyon vicces volt, éppen úgy, ahogy napjainkban mi is jót kacagunk egy jó paródián, azaz utánzáson. Az ausztrál őslakosok humoráról 1836-ban már Darwin is feljegyzéseket hagyott, ebben pedig pontosan az állt, hogy a törzs tagjai nagyon jól utánozzák egymás viselkedését, illetve az állatokat, ezen pedig a többiek nagyon jót mulattak.

Ki találta ki a szmájlit?

A smiley eredetijét 1963-ban egy szabadúszó művész, **Harvey Ball** készítette egy biztosító cég számára, hogy feldobja egy kicsit a dolgozókat. Az ábrába azonban egy testvérpár, **Bernard és Murray Spain**, révén tett szert valódi népszerűsége, akik kiismervé a benne rejlő üzleti potenciált, pólók, bögrék, gombok, matricák és egyéb tárgyak díszítésére használták. Az is nekik köszönhető, hogy a sárga, vörös arc a '70-es években a hippy mozgalmak egyik szimbóluma lett. De ezzel nem ért véget a „smiley” diadalmenete; a dance és az underground zene és kultúra jelképe is volt a '90-es évek elején.

A Ball által készített verzió mind a mai napig használatban van. Tökéletes eseményt találtak a vidám ikon halhatatlanná váláshoz. Ugyanis ez lett a jelképe a mosoly világnapjának, ami október első péntekjén van.

Az óriás csatahajók alkonya

Az acélszörnyetegek könnyű célpontok voltak a repülők számára

Az első világháború után mind a győztesek, mind a vesztesek egy ideig még sebeiket nyalagatták, aztán egy idő után ismét fegyverkezni kezdtek. A hajóépítésben az első világháborús tapasztalatokat felhasználva, valamint élve az időközben erősödő kohászat meg gépipar nyújtotta lehetőségekkel, egyre növelték a csatahajók méreteit.

Németország megépítette a Bismarckot és a Tirpitzet, amelyek a kor legjobb hajóinak számítottak. Egészen más történet, hogy utóbb szinte semmi hasznát nem vették egyiknek sem. Most azonban Japán vizeken járunk, mert ott épült a világ két legnagyobb csatahajója, a Jamato és a Muszasi. A Jamatot a japánok már 1937-ben elkezdték építeni, mert akkor már tisztában voltak azzal, hogy újabb világégés vár az emberiségre.

teni. Személyzetét 2200 fő alkotta. Ennél az adatnál időzzünk el.

Hatalmas hajóról lévén szó, elképzelhető, hogy elfért rajta – de inkább benne, a hajógyomorban – egy közepes falu lakossága. Pedig nem személyszállításra, turisták kéjutatására építették. A kazánházak, a lőszerraktárak, az üzemanyag- és a víztartályok, az élelmiszerraktárak, a harcálláspontok... rengeteg helyet foglaltak el, és ami maradt, abba gyömöszöltek be több mint kétezer embert.

A hajó szerkezete ismét a méretek túlrágózásáról szól. A hajó páncélzatának csak egyes elemeivel foglalkozunk. Az övpáncél, amely a vízvonallal felett és alatt húzódik végig a hajón, 408 mm vastag volt. Tehát sacc/kb. olyan vastag, mint amilyen hosszú a számítógép tasztatúrája.

úgy alakultak, hogy kimaradt a buliból. Ráadásul az ide-oda költözködése során egyszer elkapta egy amerikai tengeralattjáró, és a szerencse műve, hogy a hat kilótt torpedó közül csak egy talált. A Muszasi elérte a kikötőt, a hajóácsok pedig helyrehozták.

Csakhogy ekkor már nyilvánvaló volt, hogy a csatahajók ideje lejárt. Bebizonyosodott, hogy aki az eget uralja, az uralja a tengert is. Légi fedezet nélkül a csatahajók a repülők áldozatai lesznek. Ráadásul Japánnak egyre rosszabbul állt a szénája, légi haderejét az amerikaiak szörnyen megtépázták, sorra vesztette el a korábban elfoglalt területeket.

A Muszasi a Leyte-öbönlél vívott csatában érte utol a végzetet. Ekkor már legénységét többnyire pelyhedző állú ifjoncok alkották, akiknek

A Muszasi egyetlen csatában sem lőtt ellenséges hajóra

A csatahajók mellett, hogy méreteikben elkesztettek, iszonyatos tűzerővel rendelkeztek. Emellett szinte hihetetlen vastagságú páncélzattal látták el őket, amelynek dacolnia kellett volna a hasonló méretű ellenséges hajók ágyútüzével. Emiatt nehezek lettek, de még a hatalmas súlyuk ellenére is rendkívül gyorsak voltak.

Vessünk egy pillantást a Muszasira! 1940. november 1-jén (mindenszentekkor, egy nap híján halottak napján... ez ómen!) bocsátották vízre. Vízkiszorítása (a hajó annyi vizet szorít ki, amilyen nehéz) 64 170 tonna volt üresen. Amikor a hadihajót feltöltik üzemanyaggal, vízzel, lőszerrel, élelemmel... no meg emberrel, akkor nevezik harcésznek. A Muszasinak így már 71 659 tonna volt a vízkiszorítása. Hossza 263,2, szélessége 39, merülése pedig 10,4 méter volt. Tehát a víz alatt is háromemeletnyi volt belőle. Ennek ellenére 27,5 csomóval tudott haladni, ami 51 kilométeres óránkénti sebességnek felel meg. Képzelték, hogyan festhette az, amikor egy ilyen óriás ötvenessel tépve tíz méter mélyen szántja a tengert... A Muszasi teljesen feltöltve 13 340 kilométert tudott meg-

A fő lövegtornyok – amelyekből a legnagyobb ágyúk meredeztek – falvastagsága 183–650 milliméter volt, a fedélzet lemezei pedig 200–231 milliméter vastagok voltak.

A Muszasi fő fegyverzetét 9 darab 46,0 cm-es ágyú alkotta. Ezek csövébe minden nehézség nélkül befért volna egy felnőtt ember. Ezeket az ágyúkat hármass lövegtornyokba rendezték el, melyekből kettő a orrnál, egy pedig a tatnál volt. Itt kell megemlíteni, hogy az amerikai és sok más hajón ikerlövegtornyokat alakítottak ki, leginkább négyet. Tehát legfeljebb nyolc nagyöbű löveget helyezhettek el, míg a japán hajókon kilenc fért el. Ráadásul a Muszasi és a Jamato 46 centis ágyúi voltak a mindenkori legnagyobb hajóra szerelt ágyúk. A sors iróniája – meg a nagyzólad hadurak hibája –, hogy a japán tengerészet ennek a félelmetes páncélzatnak, sebeségnek, tűzerőnek... soha nem vette hasznát.

Ha végigolvassuk a Muszasi történetét, az a végsőkig leegyszerűsítve arról szól, hogy a hajót hol ide rendelték, hol valahova máshova, majd átcsoportosítások következtek be, amikor áthajózott amoda... Amikor csatába ment, a dolgok

harci tapasztalatuk nem volt, és tudták, hogy öngyilkos csatába küldték őket. Ráadásul ebben a csatában a Muszasinak és kísérőhajóinak semmilyen légi fedezet nem jutott.

1944. október 24-én amerikai repülőgépek, különböző hordozókról felszállva, több hullámban támadták, hét óra leforgása alatt 17 bomba- és 20 torpedótalálat érte, valamint 15 bomba közvetlen közelében robbant. Itt kell megemlíteni, hogy a hajó közelében bekövetkező nagy robbanás igen veszélyes, hiszen olyan erős lökéshullámokat gerjeszt, amelyek meglazíthatják a hajó lemezelését; szivárgás, vízbetörés, pánik... A Muszasi estére már csak alig hatszoros sebességgel vánszorgott, majd hirtelen átfordult, és legénységének majd' felét magával vitte a hullámsírba. Az amerikai veszteség 30 repülőgép volt, alacsony ár egy ilyen hajóóriásért, amelyet hasonló méretű hajók elpusztítására terveztek. A Muszasi sohasem harcolt repülőgépnél nagyobb ellenség ellen, félelmetes ágyúi a bombázók és torpedóvetők ellen hatástalanok voltak.

Kínai és koreai előadást is láthattunk

Nemrég zajlott le Szabadkán a 26. Nemzetközi Gyermekszínházi Fesztivál. A Szabadegyetem szervezésében létrejött versenyjellegű rendezvény-sorozat ezúttal is remek alkalmat adott arra, hogy a gyermekeknek szánt előadások kerüljenek fókuszba. Idén Kínából, Dél-Koreából, Oroszországból, Lengyelországból, Olaszországból, Németországból, Belgiumból, Bulgáriából, Montenegróból, Bosznia-Hercegovinából, Magyarországról, valamint Szerbiából érkeztek előadások. Nagyon érdekes megnézni a távolabbi országok előadásait, különleges élmény látni egy olyan produkciót is, amely számunkra ismeretlen nyelven zajlik, mert ha jól odafigyelünk, könnyen megfejthetjük, miről is szól. Ez is egyfajta kihívás, a színészek pedig tisztában vannak azzal, hogy egy másik országban játszanak, így segítenek a nézőknek megérteni az előadást. Némelyik produkció a kicsikhez szólt, de olyanok is voltak, amelyeket kifejezetten tíz éven felülieknek ajánlottak. A felnőttek is szívesen néznek gyermekszínházi előadásokat, de nem azért, hogy megidézzék a gyermekkorukat, inkább az újszerű megoldások érdeklik őket, hogyan sikerül a színházaknak egy régi, ismert történetet korszerűen bemutatni, különlegesen-e a bábok, ezeket mennyire mozgatják jól a színészek, és látványos-e a díszlet. A felnőttek a kreativitást értékelik.

A szépség és a szörnyeteg – Szabadkai Gyermekszínház

Magyarországról is érkeztek előadások. Az egri Harlekin Bábszínház a Tündérszép Ilona és Árgyélus királyfit mutatta be, amely arra kereste a választ, hogy ismer-e határokat a szerelem, avagy beteljesülhet-e, ha történetesen egy tünderről és egy emberről van szó. A szegedi Kövér Béla Bábszínház Benedek Elek meséit kapcsolta össze, eredetileg hármat, ebből mi kettőt láthattunk, A tűzmadár címűt, valamint A farkas és a rókát. Habár tudnivaló, hogy a ravaszdí végül is túljár a komája eszén, mégis nagyon mókás volt végigkísérni a haverkodásukat. A boszniai Szerb Köztársaság Branko Ćopić műve nyomán készült A sündisznó háza című előadásában sem bírt magával a róka. Ott a sündisznót akarta átejteni, maga mellé állította a farkast, a medvét meg a vaddisznót is, de végül ők húzták a rövidet. Ez az előadás kifejezetten zenés volt, dalolt a róka, gitározott a medve, hangosan szóltak a dobok, olyan volt, mintha koncerten lennénk. Zene jellemezte a montenegrói A tücsök és a hangya előadást is. Csak-hogy, míg a hangya szorgalmasan gyűjtötte a télirevalót, addig a tücsök nem hegedült, hanem rappelt. Fel is fedezte egy tehetségkutató manus, de csak hasznot akart a tehetségéből húzni. A hangya időközben összehaverkodott a tücsökkel, és amikor látta, hogy bajba jutott, segítette rajta. Rájött arra, hogy a tücsök zenéje mellett jobban megy a munka. Olaszországból is egy érdekes produkció érkezett, amelynek a címe Az opera hűtőszekrény. Ebben egy embert láthattunk, aki egy fáradtságos munkanap után ha-

A tücsök és a hangya – Montenegró

zaérkezett, a hűtőszekrény pedig átváltozott operaszínpaddá. Zene szólt az ásványvizes flakomból, a joghurtos palackban egy primadonna bujkált, a karfiolból egy zenész bukkant elő, végül pedig az egész hűtőszekrény átalakult, és egy hangversenyen találtuk magunkat.

A szabadkai Gyermekszínház A szépség és a szörnyeteg előadással versenyzett. Nagyon érdekes volt, hogy a szörnyet nem egy nagy, szőrös vadállatként ábrázolták, mint az animációs alkotásokban. A fején egy ház volt, amely azt jelképezte, hogy ő a vár rabja. A lengyelországi A szép zöld madár című bábelőadás egy királyról szólt, aki szerette volna megtudni, hogy az alattvalói hogyan vélekednek róla. Közben megismerkedett három lánytestvérrel, egyiküket feleségül vette, a másik két testvére viszont az irigységtől vezérelve elvetemült lépésre szánta el magát.

Dél-Koreából a Melletted című produkció érkezett, amelyben Hyejin Yun egy tradicionális koreai hangszert, a kajagumot mutatta be, amely valójában a citerára hasonlít. A kajagumnak selyemhúrjai vannak, előadásában az egyik húr elszakad, de ő megjavítja és tovább játszik. Ezzel azt sugallta az előadás, hogy nem szabad leállnunk, ha gondok merülnek fel. A problémákat megoldjuk, és megyünk tovább. A 24 nagymama című kínai előadás nagyon megható és látványos volt. Egy betegeskedő kislőről szólt, akivel a munkával elfoglalt szülei nem igazán tudtak törődni, ezért elküldik a nagymamájához falura. A városhoz szokott kislőrnek kezdetben nem tetszett a falusi környezet, de az idő múlásával egyre jobban érezte magát a természetben, a nagymamáját pedig annyira megszerette, hogy el sem akarta hagyni. Végül ez az előadás győzött.

Lukács Melinda

24 nagymama – Kína

A viaszmásával emlékeztek meg róla

A svéd Tim Bergling, aki a világ számára Avicii néven vált ismertté, a legnépszerűbb lemezlovasok egyike volt, és tavaly hunyt el. Az emléke előtt tisztelgve Madame Tussaud panoptikuma, illetve viaszmúzeuma nemrég bemutatta a lemezlovasról készült viaszmást. A múzeum vezetősége szerint a zenész több órányi fellépését áttanulmányozva alkották meg úgy a szobrot, hogy az minél élethűbb legyen, és hozzá illően egy DJ-pultnál helyezték el. A szobor mellett a fellépéseiről készült videókat is meg lehet tekinteni. Idén nyáron jelent meg Avicii posztumusz lemeze, a Tim, amely egyben a harmadik albuma. A Tim eddig kiadatlan dalokat tartalmaz. Megtalálható rajta egyebek közt a Chris Martinnal, a Coldplay frontemberével közösen írt Heaven című zeneszám is. Tim Berglingről Avicii: True Stories címmel dokumentumfilm is készült, és fontolóra vették, hogy Oscar-díjra jelölik.

Első nagy koncertjük Magyarországon

A System of a Down minden bizonnyal a világ egyik legkülönlegesebb rockegyüttese. Habár amerikai zenekarról van szó, a tagjai örmény származásúak. Serj Tankian, Daron Vartan Malakian, Shavarsh „Shavo” Odadjian és John Dolmayan alkotja jelenleg az együttest, a korábbi dobosuk Ontronik Khachaturian volt. A zenekar 1994-ben alakult meg, eddig öt albumot adtak ki, amelyekkel óriási rajongótáborra tettek szert, a legutóbbi 2005-ben jelent meg. Azóta is tart a huzavona, hogy vajon lesz-e hatodik lemez. A zenéjük szinte teljesen egyedi, nehéz bárhova is besorolni őket. Állítólag a nevüket Malakian Victims of a Down című verse ihlette, Shavo javaslatára pedig a „victims” helyett a „system” került, mert úgy ítélték meg, hogy betűsorrendben így közelebb kerülhetnek példaképükhöz, a Slayerhez. A számítások bejöttek, 1998-ban Magyarországon a Slayer előzenekaraként léphettek fel. Ezúttal viszont első saját koncertjükkel érkeznek Budapestre. A koncertet 2020. június 17-én tartják.

Hirtelen jött népszerűség

Billie Eilish még be sem töltötte tizennyolcadik életévét, máris az egyik legismertebb új előadóknak számít, akiről nemcsak rajongói, hanem szakmabeliek is elismerően nyilatkoznak. Los Angelesben született és ott is nőtt fel. Nyolcévesen kórusban kezdett el énekelni, tizenegy évesen pedig már dalokat írt. Nagy hatással volt rá a bátyja, Finneas O'Connell, aki együttesben játszik. Tizenöt évesen jelent meg az első kislemeze, az Ocean Eyes, amelyet eredetileg Finneas írt, de jobbnak látta, ha a húga éneklje el. Billie egy interjúban arról szólt, hogy a nagy érdeklődés, amely övezte a dalt, őt is meglepte. A továbbiakban még több zeneszámmal rukkolt ki, idén pedig kiadta első albumát When We All Fall Asleep, Where Do We

Go? címmel, amelynek készítésénél a produceri munkákban szintén számíthatott a bátyjára, és a dalok nagy részét is közösen írták. A lemez óriási siker lett, Billie Eilish-t egyebek közt Dave Grohl, a Nirvana egykori dobosa, a Foo Fighters frontembere is hangosan dicsérte, amitől az énekesnő szinte szó nélkül maradt, egy interjúban pedig azt is mondta, hogy mindkét együttes nagy hatást tett rá. A hirtelen jött népszerűségnek azonban hátulütője is lett. Kiszivárgott a lakcíme, rajongók hada kereste fel, ami miatt Billie nem érzi magát biztonságban. Ez azonban minden bizonnyal nem állítja le, a múlt hónapban ismét egy újdonsággal állt elő, az All the Good Girls Go to Hell című dalhoz készített videoklipet mutatta be.

Beharangozták a negyedik évadot

A Stranger Things, magyarul Különös dolgok a Duffer fivérek által alkotott amerikai sci-fi-horror websorozat. A szériát a Netflix mutatta be 2016. július 15-én, és azóta is nagy népszerűségnek örvend. A sorozat helyszíne egy fiktív amerikai kisváros, az indianai Hawkins. Az 1983 novemberében játszódó első évadban a város nyugalma a 12 éves Will Byers eltűnése zavarja meg, amit további megmagyarázhatatlan események követnek. A sorozat második évada egy évvel az előző évad történései után játszódik. A városban látszólag helyreállt a nyugalom, a szereplőknek viszont újból szembe kell nézniük a természetfeletti erővel. A harmadik évadot, amely 1985-ben játszódik, most a nyár folyamán mutatták be. A rajongókat azóta is lázban tartja, hogy vajon lesz-e folytatása, habár, tekintettel a népszerűsége, ez nem is igazán kérdéses. Nemrég meg is jelent egy rövid videóbeharangozó, amelyből annyi derül ki, hogy a helyszín nem Hawkins lesz.

Jelige: Fifi
Kedves Bizi!

Hetedikes vagyok, és amióta elindultunk a suliba, semmi sem megy úgy, ahogy kellene, és ezért nagyon boldogtalan vagyok. Azt vettem észre, hogy gondom van az olvasással. Az apró betűk a papíron elmosódnak. Sokszor emiatt, meg azért, mert fáj a fejem, nem tudok tanulni. Leromlottak a jegyeim is. Senkinek sem mondtam el, még a legjobb barátomnak se. Félek, hogy szemüveget kell majd hordanom, és azt nagyon nem szeretném, mert az osztályomban, akik szemüveget hordanak, azoknak állandóan beszólogatnak. Nem szeretnék én is azok közé tartozni, akiket piszkálnak a szemüvege miatt. Tudom, hogy lencsét is lehet hordani, ami nem látszik, senki sem tudja, hogy van. Kérlek, adjál tanácsot, mit tegyek.

Válasz:

Kedves Fifi! A leveledben leírt gondodat nagyon könnyen lehet orvosolni. Csak édesanyáddal el kell menned a szemorvoshoz. Sajnos ezt nem kerülheted el, mert csak a szemorvos tudja megmondani, hogy neked milyen látási gondod van, megállapítja a dioptriát, hogy milyen látásjavító eszközre van szükség és hogy számodra megfelelő-e a lencse, vagy csak szemüveget hordhatsz. A szemüvegtől sem kell félned, hisz a világon sok ezer ember hord szemüveget, és manapság nagyon szép és divatos szemüvegeretek kaphatók. Én nem vagyok ennek a területnek a szakértője, de saját tapasztalatból mondom, mert én is szemüveges vagyok nagyon régóta, hogy fontos minél előbb rendezni a látással kapcsolatos gondokat. De az sem lesz majd gond, ha csak olvasásra kell használnod a szemüveget, ilyen estekre is szebbnél szebb kereteket készítenek, sokszor a legmenőbb divattervezők. Tehát minél előbb kérjétek a választott orvosotól időpontot a szemész szakorvoshoz, mert a legjobb, ha a gyermekszemész vizsgál meg most először. Ne feszélyezzen a szemüveg, mert sok problémát előzöl meg, ha kitarító vagy a viselésében.

Jelige: Viola
Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikba indultam az idén, és most már betelt a pohár a retentessen szemtelen húgoddal kapcsolatban, aki most 8 éves. Kitér a frász, amikor bejön a szobámba. Ő nem bejön, hanem berobban minden alkalommal. Még akkor is ezt csinálja, amikor nálam vannak a barátnőim. Már sokszor lekiabáltam, meg is csupáltam, de semmi sem segített! Kérlek, adjál tanácsot, mit csináljak, hogy végre leszáljon rólam!

Válasz:
Kedves Viola!

Ne feledd, hogy a fiatalabb, de néha az idősebb testvérek is ilyenek, idegesítőek, különösen akkor, amikor nem veszik figyelembe őket. A te esetében, úgy látszik, a húgod nagyon élvezi az idegesítéset, mert a ki-robbanásaid nagyon szórakoztatóak számára. Tudja, hol kell megnyomni a gombodat, hogy robbanjál. Legközelebb próbálj meg az eddigitől eltérően, másként reagálni. Válasszál más stratégiát. Például ne kiabálj rá, csak küldjél felé egy mosolyt, és folytasd csendben azt, amit csinálsz. Vagy ha a barátnők is ott vannak, üdvözljétek örömmel, hívjátok be, ültessétek közeték és kezdjétek bombázni kíváncsi kérdéseitekkel. Nagy a valószínűsége, hogy megunja a dolgot és továbball. Ami még talán nagyon fontos lenne, az az, hogy beszélj meg a gondodat a szüleiddel. Mondd el nekik, hogy zavar a húgod viselkedése, és nem szeretnéd az idődet, különösen a szabadidődöt veszekedéssel tölteni. A család együtt beszélje meg, mit szabad és mit nem szabad csinálni, egyfajta családi viselkedési kódexet kell összeállítani, amibe belekerülhetnek azok a dolgok is, amik eddig magától értetődtek, mint amilyen a WC lehúzása használat után, kopogás a szülői hálószoba csukott ajtaján. Azt is meg lehet beszélni, hogy a csukott ajtó annak a jele, hogy nem szeretnénk, ha háborgatnának bennünket. Ha ez a megbeszélés sikeresen végződik, akkor mindenkinek tartania kell magát a megbeszéltekhez, még a húgodnak is. Ha pedig ez nem jön össze, még mindig marad az a lehetőség, hogy te ugyanazt tegyed a húgoddal, amit ő veled. Pl. te is berobbansz a szobájába, amikor ő egyedül szeretne lenni. Hogy meddig tart majd ez a háború, kettőtöktől függ.

Jelige: Csudajó csapat
Kedves Bizalmas!

Hetedikes lány vagyok, és az osztályommal kapcsolatban kérek tanácsot, mit is tehetünk, hogy jobban menjenek a dolgok, és egy jó, összetartó csapat legyünk. A mi osztályunkat az iskolában a jobbakközött tartják számon. Már a kezdetektől fogva jó magaviseletű, nagyon jó tanulmányi eredményű osztály voltunk. Amióta elindultunk hetedikbe, azt vettük észre, erről már a többiekkel is beszélgettünk, hogy az egyik fiúba mintha belebújt volna az ördög. Rondán beszél, káromkodik, válogatott csúnyaságokat mond nekünk, és látszik rajta, hogy élvezi, hogy megbotránkoztat bennünket. Senkihez sincs egy szép szava sem! Előbb úgy tettünk, mintha nem hallanánk, utána figyelmeztettük, hogy csúnyán beszél velünk. De semmi se segített. Nem akarunk árulkozni és szólni az osztályfőnöknek. Gondolkodtunk azon is, hogy szólnunk a szüleinek, de elálltunk tőle. Úgy tartjuk az osztállyal, hogy azért mégsem kell annyiban hagyni a dolgot, mert számunkra fontos, hogy hogyan vélekednek az egész osztályról, és mindentől függetlenül meg szeretnénk tartani a rólunk alkotott jó véleményt. Mit tehetünk?

Válasz:

A leveleteket olvasva csak arra tudtam gondolni, hogy milyen jó nektek, hisz fontos a jó híretek, tanulni is akartok, nem akartok lesüllyedni semmilyen értelemben sem. Az osztályok zömében megtesznek mindent, hogy még véletlenül se váljanak ki, annyit dolgozzanak, hogy éppen csak átcusszanjanak a következő osztályba. Mintha cikis lenne jónak, kiválónak lenni. De nagyon nehéz, ha egy-két ember miatt egy egész közösség szenved. Ez különböző okokból történik. A dolog nyitja a ti esetekben a serdülőkorban van. Belekerültetek a serdülőkorba, és megesik, hogy egyeseknél igencsak rázós időszak következik: testi és lelki változások, felgyülemelő belső feszültség, amivel általában nem tudtok mit kezdeni. Keresitek is magatokat, a helyeteket a világban, és az előttetek álló sokfajta embermodell közül nem mindig az elfogadható viselkedésűek „cipőjét” húzzátok föl. Nemcsak a környezetetekben élő személyek adhatnak viselkedési modellt, idősebb barátok, rokonok, szomszédok, hanem a televízió és a filmek szereplői, zenészek, színészek stb. állnak „modell”, és ezeket látjuk viszont egyesek viselkedésében. A legtöbb serdülő igyekszik minél előbb felnőtté válni. A felnőttiséget pedig azzal bizonyítják, hogy cigiznek, italoznak. Van, aki trágársággal, „csúnya” szavak használatával, káromkodással, izgága viselkedéssel, verekedési jelenetekkel fűszerezi meg a környezetében élő és dolgozó felnőttek és persze a társak életét is. Nagyon sokszor csak sokkolni akarják környezetüket, így akarnak kitűnni, elérni azt, hogy megmutassák: ITT VAGYOK! FIGYELJÉTEK RÁM! Mindenképpen beszélgetek kell az egész dologról az osztályfőnökötökkel, az iskola pedagógusával, pszichológusával, mert – a születekkel együtt – ők tudnak igazán segíteni abban, hogy az iskolai közösség mindenki számára és minden szempontból jó hely legyen.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

A színész dolga, hogy elhidd

„A köröm, a zakóujj, a cipő, a nadrág térdé, a mutató és hüvelykujj bőrkeményedései, az arckifejezés, a mandzsetta vagy a mozgás külön-külön teljesen világossá teszi egy ember foglalkozását. Hogy együtt mindez sehogy sem igazítja el a hozzáértőt, az szinte felfoghatatlan.” *Sherlock Holmes, 1892*

Mi is megpróbálunk utánajárni annak, hogy miről árulkodnak a részletek, mit rejt az arc, és miről árulkodik a test. A testbeszéd színészi kihívásairól kérdeztük **Nešić Mátét**, a Zentai Magyar Kamaraszínház színészét és **Szabó Róbertet**, a színház diákszínjátját.

Nešić Máté:

– A testbeszéd főleg ösztönös, és a legtöbb ember nem is figyel rá. Természetesen számtalan formája van, például hogy hogyan kezelsz le valakivel, hol tartod a kezéd, amikor mással beszélgetsz, milyen testtartásban állsz és még sorolhatnám.

Van egy kedvenc példám: egy csoportban általában afelé a személy felé mutat egy másik személy lába, aki tetszik neki vagy akivel egyetért – az én tapasztalatom szerint ez egy elég megbízható jel, amikor ismerkedsz.

A való életben annyira nem figyelek rá, de amikor olvastam erről egy könyvet, azután nagyon furcsa volt, hiszen mindent eszerint értelmeztem. Néha hasznos volt, máskor viszont zavaró. A testbeszéd nagyon sokszor elárulja a valós érzelmeinket.

Tudtad?

A testbeszéd úttörői a némafilmkorszak színészei voltak, élükön Charlie Chaplinnel, hiszen az akkori filmvásznon csak ez a kifejezőeszköz létezett. Hogy jó vagy rossz színész-e valaki, az attól függött, mondanóját mennyire tudta mozgás és gesztusok útján átadni a nézőnek. Amikor etertjedt a hangosfilm, és a színészi munka nem verbális oldala háttérbe szorult, sok némafilm-színész kihullott a rostán, s csak az maradt fenn, aki szóban és szó nélkül is boldogult a kamera előtt.

A színpadon a jól elkészített mozgás-előadás sokszor nagyobb hatást tudnak kifejteni, mivel a testbeszéd és a gesztus univerzális nyelv. Színészként arra tanítottak minket, hogy először a gondolatból, majd az érzelmekből induljunk ki, ha ez sikerül, akkor a tested is alkalmazkodni fog! A testbeszéd, a gesztus mindenképpen hasznos és alkalmazható mind a színpadon, mind a való életben.

Szabó Róbert:

– Véleményem szerint a mimika a legtöbbet kifejező jel, például mindenki tudja, mit jelent a lekonyuló száj, a felhúzott szemöldök...Az arcunk mint egy könyv, szinte bármilyen leolvasható róla, de könnyen be is csaphat, ha nem figyelünk oda eléggé. Emellett a testünk, valamint a testrészeink is igen árulkodóak lehetnek, mint a hátrálás vagy a keresztbe tett kéz. Ezeket könnyen meg is lehet hazudtolni, és úgymond hazugságot közölni a másikkal – ezzel találkozhatunk a színházban. A színész dolga a mimikák, gesztusok imitálása, valamint az elhíttetés. Ha a színpadon azt látjuk, hogy Lúdas Matyi nagy bosszúvágyat érez, és ezt a színész egy kis gonosz és

vágyódó tekintettel közli felénk a színpadról, mi elhisszük!

A jel, amit másokkal közlünk, igen tanulható dolog – mint ahogyan azt a színészek csinálják –, a mimika viszont ösztönös dolog, de tanulhatjuk vagy akár javíthatunk is rajta.

T. O.–trk

Fotó Szabó Róbert

Charlie Chaplin-játék

Chaplin a testbeszédben hitt, még akkor is némafilmet készített, amikor a hangosfilmek már rendelkezésre álltak (1931 – Nagyvárosi fények). A mozifilmek alapvetően megváltoztatták a színjátszás módját. A színpadon a színész messze áll a közönségtől, így a mikromozdulatok nem látszanak a közönség számára. Elegendő a nagyobb, látható gesztusokat, mimikát, hanglejtést tudatosan utánozni, és a szerep hihetővé válik. A hatalmas mozivásznon azonban minden láthatóvá válik: a mikromozdulatok, a pupilla tágulása, a lélegzés ritmusa – mind mind leleplezik a színészkedőt.

Üljetek le a tévé elé, kapcsoljatok be egy filmet, majd halkítsátok le a televíziót. Próbáljátok meg kitalálni pusztán a képek alapján, miről szól a történet. Találgassatok: ki a gonosz, ki a jó, ki hazudik, ki mond igazat? Jó szórakozást!

Sötétzöld és sárga

Név: Cservenák Lilla
Iskola: Csáki Lajos Általános
Iskola, Topolya
Osztály: 7. c
Kedvenc tantárgy: rajz

Iskolán kívül milyen tevékenységeket végzel?

– Néptánra és angol külön-órákra járok.

Mikor és hogyan kezdted néptáncolni?

– Kis koromban kezdtem el, majd egy kisebb kihagyás után újra néptáncolni kezdtem. Az osztályomból az egyik barátnóm, Szabó Szinti már járt néptánra, és ő kérdezte, hogy ki szeretne

még az osztályból járni. Elbeszéltem erről a szüleimmel, és így döntöttem el, hogy néptáncos leszek. Különben nagyon szeretem a népviseletet. Az alsósoknyám színe sötétzöld, a blúzomé és a kötényemé sárga.

Milyen versenyeken vettél részt?

– Ötödikben voltam biológia-, történelem- és anyanyelvi versenyen, hatodikban magyar helyesírási versenyen vettem részt, ahol nem értem el helyezést, de hát fő a részvétel!

Melyik volt a kedvenc versenyed, milyen feladattípusokat szeretsz?

–A biológaverseny volt a kedvencem – harmadik helyeztettem. A karikázós feladatokat nagyon szeretem, csak sajnos kevés van belőlük.

Mit csinálsz szabadidőben?

Rengeteget olvasok, főleg regényeket. A kedvenc írnőm Leiner Laura, a kedvenc könyvsorozatom a Szent Johanna gimni.

Van kedvenc könyvbéli szereplőd? Ha tehetnéd, kinek a bőrébe bújnál?

– A Szent Johanna gimiből kifejezetten nincsenek kedvenc karaktereim, mivel mindegyik tőkjő fej! De ha egy Leiner Laura-könyvbéli hős lennék, szerettem Reni lennék, mert ő olyan, mint én – megtaláltam benne magam!

Dallamok, ritmusok és mesék bűvkörében

Név: Szabó Rebeka
Iskola: Csáki Lajos Általános
Iskola, Topolya
Osztály: 8. d
Kedvenc tantárgy: matek

Az iskolán kívül milyen tevékenységeket végzel?

– Szavalok, zeneiskolába járok és néptáncolok.

Ezek a tevékenységek elég időigényesek. Hogyan tudod összehangolni a tanulással?

– Tulajdonképpen nagyon szeretem, hogy sok helyre járok, mivel így rengeteg dolgot ki tudok próbálni.

Mióta néptáncolsz?

– Már tíz éve néptáncolok. Azért szeretem, mert érdekes énekeket és táncfajtaikat tanulunk. Ápoljuk a néphagyó-

mányainkat és a kultúránkat, ami szerintem nagyon fontos!

Milyen versenyeken vettél részt?

– Voltam matematika-, magyar-, történelem- és szavalóversenyen is, mindet szerettem. Iskolán kívül is járok szavalóversenyekre és prózamondásra.

Milyen hangszeren játszol?

– A zeneiskolában zongorára járok. Még elsős koromban ismerkedtem meg ezzel a hangszerrel. A tanárnők koncerteket adtak, ami nagyon megtetszett. Nincs kedvenc zeneszerzőm, bárkitől eljátszok bármit szívesen.

Mióta szavalsz?

– Körülbelül hatéves korom óta szavalok. Járok szavalóversenyekre is, a verseket meg a prózai szövegeket egyaránt szeretem. Például a prózai művek közül azokat kedvelem a legjobban, amelyeknek különleges története van. A meséket is nagyon szeretem.

A topolyai Arany János-kiallításból is kivetted a részed.

– Igen, most van a topolyai múzeumban az Arany János-kiallítás. Én is közreműködtem mint szavaló Vastag Gázó Hargita felkérésére.

Turi Orsi
Fotó Tóth Bálint

Testbeszéd: a lelked tükre

Az emberi kommunikáció nagyobb hányadát a testbeszéd teszi ki. Ahogyan állsz, ahogyan a lábadat keresztbefonod, a fejtartásod, a kézmozdulataid, a mosolyod – üzenet a külvilág számára. Most következő cikksozratunkban sorra vesszük a legalapvetőbb metakommunikációs jeleket.

Képzeld el, hogy egy zsúfolt bevásárlóközpontban a barátodat várod, s közben figyeled a melletted elhaladó embereket. Néhányan boldogságban úsznak, mások fáradtnak látszanak, van, aki dühösnek, idegesnek tűnik. Láthatod, ki hogyan érzi magát, anélkül, hogy egy árva szót is szólt volna. Mindez azért lehetséges, mert testnyelvükön kommunikáltak a külvilággal.

A **testnyelv** szó szerint számtalan apró gesztikulációból épül fel. Szándékos megnyilvánulásainkkal tudatosan közvetítjük gondolatainkat, jó példa erre az **integetés**. A legtöbb **gesztus** azonban tudattalanul zajlik, minden gondolkodás nélkül. Ilyen tudattalan gesztus, hogy amikor valaki fázik vagy fél, önkéntelenül keresztbe fonja a karját.

Honnan ered testnyelvünk?

Nyilván láttál már emberszabású majmot a tv-ben vagy az állatkertben, s felfedezhetted, hogy mennyire hasonlatosak az emberekhez. Az emberek és az emberszabású majmok agya szinte teljesen egyforma. Közös gesztusokat is felfedezhetünk, ha jól megfigyeljük ezeket az állatokat: örömben a fogaikat mutatják, félelmükben eltakarják az arcukat, ujjait rágcsálják, amikor éhesek. Érzelmük kifejezésére csókot váltanak és összeölelkeznek. Ha elégedettek önmagukkal, büszkén tetszelegnek a többiek előtt. Idegeségükben ők is a körmüket rágják.

Az állatok kommunikációja elsősorban testbeszédre épül. E tekintetben az emberek és az állatok valóban nem különböznek egymástól.

Vajon a világ minden táján egy testnyelvet beszélnek az emberek?

Próbáltál már olyasvalakivel kommunikálni, akivel nem beszéltek közös nyelvet? A jel- és a gesztusnyelv segítségével bárkivel megértetheted magad, hiszen mindannyian a nonverbális, szavak nélküli **kommunikáció** képességével születünk.

Az **alapérzelmek** – az érdeklődés, az öröm, a meglepetés, a félelem, a düh, az elkeseredés, az undor, a fölény és a szégyen – kifejezésére a világ minden táján ugyanazt az arckifejezést használják. Mindegy, hogy Földünk melyik pontján jársz, a felfelé húzódó ajkak a boldogságot, a lebiggyedő a szomorúságot jelzik, s mindenütt értik a homlokráncolás, a szemöldök felhúzás, az ajkabiggyesztés **üzenetét**. Ezek velünk született, ösztönös viselkedésformák.

Mi az, ami az arcunkról leolvasható?

Érzéseink kiülnek az arcunkra. Az arcunk tulajdonképpen egy tökéletesen működő közvetítő rendszer. Legközelebb az osztályban ülve próbálj olvasni a tanárod arckifejezéséből. Boldogság, kedvesség, magabiztosság tükröződik a tanárod arcán? Ha bekapcsolod a tv-t, figyeld meg a hírolvasók arckifejezését. Őszintének, szavahihetőnek tűnnek? A testbeszéd rendkívüli működőképességét igazolja a tény, hogy ha befognád a füled, levennéd a hangerőt, éppúgy minden információt megkaptál az illetőről, mintha hallanád a hangját.

Tudod-e?

A testbeszéd nem minden mozzanata **ösztönyszerű**, léteznek **tanult gesztusok** is. Így például egy gesztus egészen mást jelenthet a világ különböző pontjain. A hüvelykujj és a mutatóujj által formált 'OK' gesztus Törökországban durva sértésnek számít, a franciák így mutatják a nullát, Brazíliában ez szexuális inzultusnak minősül. Mi oldalvást megrázzuk a fejünket, ha nem akarunk kifejezni, s bólogatunk, ha igent. Ezzel szemben Indiában az igen-nem kifejezése pont fordítva működik. Amikor tehát idegen országban jársz, a legokosabb, ha a nemzetközileg ismert, elfogadott testbeszédet használod – mosolyogj, légy udvarias, kedves. Hála istennek, a jó modor nemzetközileg elfogadott kommunikációs forma.

Te tudtad?

Kutatások igazolták, hogy a nők sokkal jobbak a testnyelv értelmezésében, mint a férfiak. Így számukra az arckifejezés egyértelműen jelzi az aktuális lelkiállapotot. S nem utolsósorban említendő, hogy a nők sokkal többet mosolyognak, mint az erősebb nem tagjai.

A kutatók megfigyelése szerint **hat alapvető érzelm** vagyunk képesek az **arcunkkal kifejezni**:

- **Meglepetés:** meglepettségünkben ráncok rajzolódnak ki a homlokunkon, a szemöldökünk felfelé ível, szemünk tágra nyílnak, szemünk fehérjeje láthatóvá válik, leesik az állunk.

- **Félelem:** félelmünkben szemöldökünk hirtelen összeszalad, homlokunk közepén ráncok futnak végig, a felső szemhéj megemelkedik, a szemfehérje jobban láthatóvá válik. A szem alatt futó arcizmok megfeszülnek, kinyílik a száj, az ajkak széthúzódnak.

- **Undor:** amikor undort érzünk valami iránt, a felső ajkunk megemelkedik, orrunkat felhúzzuk, az arcizmok feszessé válnak, a szemöldök lefelé ível.

- **Szomorúság:** bánatunkban a szemöldökünk belső sarka felfelé mutat, a szemhéj alatti bőr érdekes háromszög formát ölt, az ajkak meg-megremegnek, sokszor könny folyik a szemükből.

- **Boldogság:** széles mosoly jelzi örömlenket. A széthúzó ajkak szélei felfelé mutatnak, láthatóvá téve a fogakat, a szemkörnyék mimikai ráncai láthatóvá válnak.

- **Düh:** mérgünkben a szemöldökünk lefelé húzódik, a szemhéjak összeszűkülnek. A száj feszessé válik, az orrcimpák kitágulnak.

A fél világ félreolvasta a nevét

A pisztrángsügérről, amelynek semmi köze sincs a pisztrángokhoz – Nemcsak nevét olvasták tévesen, hanem olyan tulajdonságokkal is felruházták, amelyekkel nem rendelkezik

Kapaszkodjatok, meredek lesz! Mármost annak magyarzata lesz bonyolult, miért szerepel a pisztráng szó a pisztrángsügér nevében, ha a szóban forgó halnak semmi köze sincs a pisztrángokhoz. Ha rendszertanilag kívánunk foglalkozni ezzel a hallal – hátha érdekel valakit –, akkor némi egyszerűsítés után behatároljuk hovatartozását: a sügéralakúak rendjébe, ezen belül díszsügérfélék családjába tartozik. Tudunk ennél többet, de ebből ennyi elég. Most ugyanis az a cél, hogy fény derítsünk arra, miként lett ez a hal pisztrángos. Ez lesz a meredek...

Kezdjük azzal, hogy ennek a halnak a tudományos neve *Micropterus salmoides*. Nem fontos megjegyezni, de olvassátok el többször. Lehetőleg lassan, szótagolva... Megvan? Akkor folytatjuk... Ezt a nevet a hal európai telepítése alkalmával valaki *Micropterus salmo*Nides-nek írta/mondta. Az N betűt mi írtuk nagygyal, hogy jobban szembetűnjön. Mert abban az időben senkinek se szűrt szemet, hogy megjelent a halnévben egy n, amelynek ott semmi keresnivalója nem volt.

Most következik a második meredek magyarázat, jól figyeljétek ide! A halak világában, nagy általánosságban, ami „szalmonid”, az pisztrángos. A „szalmonid” – ahogy a pisztrángsügér nevében szerepel – azonban ugrót, kiugrót, ugrálót jelent. Utalva a szóban forgó halnak arra a tulajdonságára, hogy zsákmányszerzés végett gyakran a kiugrik a vízből. A téves olvasás következtében az ugrálóból pisztráng lett. Na már most...

Ennek a félreolvasásnak a gyökereit meglehetősen nehéz megkeresni, de hogy minden irányba kihajtott, az biztos. A magyarban, szinte valamennyi szláv nyelvben, a németben, és még ki tudja, hány másik európaiban simán lepisztrángozták az ugrálót. De ha már itt tartunk,

tisztázzuk, hogyan nevezik Amerikában, mert onnan ered. Óshazájában az angol neve large-mouth bass. Ennek tükörfordítása nagyszájú sügér volna, bár a sügér angol neve perch, annak egyik lokalizmusa bars, és ebből lett a bass. Túlegyszerűsítettük, de igen fontos volt tisztáni, hogy angol hatásra miért nevezik ezt a halat tájainkon „bass”-nak. Pont!

Amerikában a pisztrángsügér talán a legnépszerűbb hal a horgászok körében. Vannak nála nagyobbra növő, látványosabban küzdő sztárragadozók, de legtöbb horgász a pisztrángsügért részesíti előnyben. Ezért annak idején Európában is gondoltak egyet, és betelepítették. Ez az 1800-as években történt, Magyaroszágra 1909-ben vitték be. A hal megmaradása azonban továbbra is az emberi beavatkozásokon múlik. A pisztrángsügér ugyanis szinte sehol sem alakított ki önfenntartó állományt, terjedésére pedig ittléte alatt még nem volt példa. „Sok évtized tapasztalata alapján elmondható, hogy a pisztrángsügér nem igazán kedvelte meg vizeinket. Elsősorban a sekély és mély vízzel egyaránt rendelkező sódéres vagy homokos medrű tavakban, a nem túl gyors, de kemény aljzatú folyószakaszokon talált megfelelő életfeltételekre, az iszapos medrű vizeket azonban nem kedveli” – írja dr. Harka Ákos és Sallai Zoltán Magyarország halfaunája című könyvében. Tájainkon az ilyen vizek szórványosak, nem alkotnak összefüggő egységet, így a pisztrángsügér természetes terjedése nem lehetséges.

A horgászok azonban, ha tehetnék, minden vizet beültetnének vele. Elsősorban azért, mert a pisztrángsügér valóban élvonalbeli ragadozó, amelynek horgászása élvezetes, ráadásul tudásigényes is. Másodsorban azt is kötelező megemlíteni, hogy a többi telepített, tájidegen, özőnfajjal ellentétben másfél évszázados ittléte

Kovács Lóránt egy természetes példánnyal

alatt nem mutatott ki káros tulajdonságokat. A szakemberek szerint azonban ezt az állítást a békákkal is meg kellene vitatni, mert halunk előszeretettel vadászik brekikre.

A pisztrángsügér-horgászok propaganda-hadjáratuk során folyton hangsúlyozzák, hogy a pisztrángsügér rendszeresen táplálkozik törpeharcsával. Tény, hogy halunk olykor lenyel egyet-egyét ebből a szúrós, senki által sem kedvelt, és irtalmatlanul szaporodó tájidegen halból. Csakhogy rendszerességről szó sincs, a törpeharcsa alacsonyan rangsorolt a pisztrángsügér étlapján. Ráadásul kísérletek sora bizonyítja, hogy a pisztrángsügérnek még soha sehol nem sikerült apasztania a törpeharcsa-állományt, nullára kigyomlálnia pedig végképp nem. Ezt azonban nem is a pisztrángsügérrel kell elvégezni, erre vannak hatásosabb módszerek.

A pisztrángsügér másfél évszázados ittléte, és az utóbbi évtizedek telepítései hatására egyre több vízben jelenik meg ivadéka. Ez jó. Ugyanakkor nem árt tudni, hogy ellenőrzött körülmények között játszani könnyedséggel szaporítható, tápra szoktatható és könnyen nevelhető, ezzel az állománnyal pedig behalaszthatóak azok a vizek is, ahol megfelelőek számára az életfeltételek, csak éppen ivóterülete nincs.

Buzás Mihály

Természetes szaporulatból származó pisztrángsügér-ivadék, nem mondjuk meg, hol

Mennyire tudod értelmezni a testbeszéd jeleit?

Töltsd ki az alábbi rövid tesztet hogy megtudd, mennyire ismered fel a testbeszéd, jeleit a mindennapi kommunikáció során!

1.

Ülő helyzetben a kezek összekulcsolva az asztalon nyugszanak.

Frusztrációs gesztus, amely visszafojtott, negatív magatartást jelez.

Azt jelzi, hogy az illető figyel a részletekre, koncentrálna a mondanivalóra.

Meghunyázkodást, a másik fél feltétlen tiszteltét sugallja.

2.

Álló helyzetben a kezek a hát mögött, az egyik tenyér fogja a másik kéz csuklóját vagy alkarját.

Valaminek a rejtegetését, titkolását jelzi.

Felsőbbséges magatartás, az önbizalom jele.

Unalom kifejeződése, amikor az illető nem tud mit kezdeni a kezével.

3.

A kéz eltakarja a száját, az ujjak az archoz nyomódnak.

Azt jelzi, hogy az illető unatkozik, nem érdeklődik a másik mondanivalója.

Az illető valószínűleg hazudik, az agy tudat alatt utasítja a kezét, hogy megakadályozza a nem kívánatos szavak kimondását.

Az illetőnek nem teljesen világos a másik ember mondanivalója; nem érti, amit mondanak neki.

4.

Az áll simogatása.

Hazugságra utal. Azt jelzi, hogy az illető eldöntött valamit.

5.

Falnak támaszkodás álló helyzetben.

Megfélemlítésre utal, azt fejezi ki, hogy az illetőnek valami a birtokában van.

Azt jelenti, hogy az illető unatkozik.

Nonverbális jelekkel (szavak nélkül) azt sugallja, hogy nem bízik a másikban, így akar fizikai távolságot tartani.

6.

Karba fonott kéz.

Gondolkodásra, töprengésre utal.

Szimptótiát jelent, az illető nyitott a másik felé.

Ellenszenv, bezárkózás jele.

7.

Álló helyzetben a lábak keresztezése.

Vidámság, jókedv kifejezése.

Mások iránti bizalmatlanság, legtöbbször ismeretlen emberek között.

Valaminek a rejtegetése, hazugság.

Félelem attól, hogy kiderül valami az illetőről.

8.

Ülő helyzetben a bokák összekulcsolása.

Becstelenségre, hazugságra utal.

Negatív vagy védekező magatartás, idegesség vagy félelem elfojtása.

Erős töprengésre utal; az egyik láb akadályozza a másik mozgását annak érdekében, hogy a figyelem ne kalandozzon el.

9.

Oldalra billenő fej.

Azt jelzi, hogy az illető érdeklődik a másik fél mondanivalója iránt.

Hitetlenséget jelez, az illető kételkedik a másik szavában.

Döntésképtelenségre, bizonytalanságra utal.

10.

Csípőre tett kéz.

Dühkitörés előzményét jelzi.

Érdeklődés elvesztésére utal.

Kihívó póz, amely agresszív magatartást fejez ki, az egyén hajlandó megküzdeni céljaiért.

HELYES VÁLASZOK

1. **Ülő helyzetben a kezek összekulcsolva az asztalon nyugszanak.** Frusztrációs gesztus, amely visszafojtott, negatív magatartást jelez.

2. **Álló helyzetben a kezek a hát mögött, az egyik tenyér fogja a másik kéz csuklóját vagy alkarját.** Felsőbbséges magatartás, az önbizalom jele.

3. **A kéz eltakarja a száját, az ujjak az archoz nyomódnak.** Az illető valószínűleg hazudik, az agy tudat alatt utasítja a kezét, hogy megakadályozza a nem kívánatos szavak kimondását.

4. **Az áll simogatása.** Azt jelzi, hogy az illető eldöntött valamit.

5. **Falnak támaszkodás álló helyzetben.** Megfélemlítésre utal, azt fejezi ki, hogy az illetőnek valami a birtokában van.

6. **Karba fonott kéz.** Ellenszenv, bezárkózás jele.

7. **Álló helyzetben a lábak keresztezése.** Mások iránti bizalmatlanság, legtöbbször ismeretlen emberek között.

8. **Ülő helyzetben a bokák összekulcsolása.** Negatív vagy védekező magatartás, idegesség vagy félelem elfojtása.

9. **Oldalra billenő fej.** Azt jelzi, hogy az illető érdeklődik a másik fél mondanivalója iránt.

10. **Csípőre tett kéz.** Kihívó póz, amely agresszív magatartást fejez ki, az egyén hajlandó megküzdeni céljaiért.

10-ből 0–5 helyes válasz

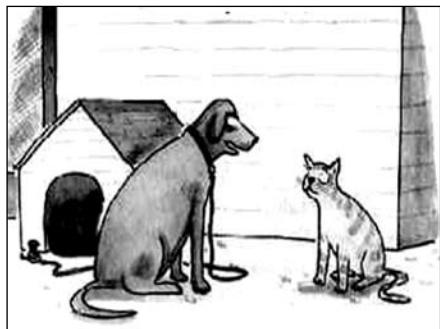
Úgy tűnik, a testbeszédre eddig nem fordították kellő figyelmet, bár tisztában vagy azzal, hogy ezzel fontos információkhoz juthatsz a másik emberrel kapcsolatban. Lehet, hogy ezt nem tartod fontosnak, vagy inkább a kimondott szavak erejében hiszel. Ez nem is baj, de ha jobban megfigyeled az emberek gesztusait, mozdulatait, mozgásukat és azokat a jeleket, amelyeket nem szavakkal közvetítenek, egyre biztosabban fogod megtudni azt, hogy mik a szándékaik. A nonverbális (nem szavakkal kifejezett) jelek nagy jelentőséggel bírnak, és sokat elárulnak a beszélőről. Egyes kutatások szerint mondanivalónknak több mint a fele nonverbális jelekből áll, amelyekből következtethetsz a másik fél érzelmeire vagy rejtett szándékaira. Érdemes nem csak a kimondott szavakra, hanem a testbeszéd részleteire is figyelned, ezáltal sokkal többet megtudhatsz embertársaidról és ezáltal saját magadról is.

10-ből 6–7 helyes válasz

Úgy tűnik, tisztában vagy a testbeszéd jelentőségével és azzal, hogy ezzel fontos információkhoz juthatsz a másik emberrel kapcsolatban, és ezeket a jeleket az esetek többségében észre is veszed. Tudod, hogy nem csak szavakkal, hanem gesztusokkal is kifejezhetőek a szándékok, de érdemes még jobban megfigyelned az emberek mozdulatait, mozgásukat és azokat a jeleket, amelyeket nem szavakkal közvetítenek. A nonverbális (nem szavakkal kifejezett) jelek nagy jelentőséggel bírnak, és sokat elárulnak a beszélőről. Egyes kutatások szerint mondanivalónknak több mint a fele nonverbális jelekből áll, amelyekből következtethetsz a másik fél érzelmeire vagy rejtett szándékaira. Ha egy kicsit még jobban és még több helyzetben képes vagy megfigyelni a testbeszéd részleteit, sokkal többet megtudhatsz embertársaidról és ezáltal saját magadról is.

10-ből legkevesebb 8 helyes válasz

Gratulálunk! Úgy tűnik, tökéletesen ismered a testbeszéd jelentését és tisztában vagy azzal, hogy ezzel fontos információkhoz juthatsz a másik emberrel kapcsolatban. Tudod, hogy nem csak szavakkal, hanem gesztusokkal is kifejezhetőek a szándékok. Ügyesen megfigyeled az emberek mozdulatait, mozgásukat és azokat a jeleket, amelyeket nem szavakkal közvetítenek. Jó megfigyelő vagy és figyelsz a részletekre. A nonverbális (nem szavakkal kifejezett) jelek nagy jelentőséggel bírnak, és sokat elárulnak a beszélőről. Egyes kutatások szerint mondanivalónknak több mint a fele nonverbális jelekből áll, amelyekből következtethetsz a másik fél érzelmeire vagy rejtett szándékaira. Ezáltal többet megtudhatsz embertársaidról és saját magadról is.

- Téged nem tartanak láncon, mert azt akarják, hogy megszökj.

Étteremben

- Főúr! Kétszáz dinárom van, mit tud ezért a pénzért ajánlani?
- Hogy szíveskedjen átfáradni a szemközti büfébe!

Állati buli

Oroszlán: Csináljunk bulit!
Béka: Igen! Lesz buli!
Krokodil: Hozok kaját!
Béka: Yesss! Lesz buli, lesz kaja!
Oroszlán: Hozok piát!
Béka: Micsoda party! Lesz kaja, pia!
Krokodil: Hozok nőket!
Béka: Yes! Lesz buli, kaja, pia és nők!
Oroszlán: Ezt a kis zöld bunkót meg itt hagyjuk.
Béka: És nem jön a krokodil! Yesssss!

Székely a repülőn

Először utazik a székely bácsi a repülőn. Kérdezi a stewardessét:
- Mondja, kedves, aztán van-e itt elég ejtőernyő mindenkinek?
- Nagyon ritka, hogy egy repülő lezuhanna, így mi nem tartunk ejtőernyőt!
- Hát a hajók is ritkán süllyednek el, aztán ott mégis mindig van mentőcsónak... pedig gondolom, úszni többen tudnak, mint repülni!

Tanuló vezető

Szöke tanuló vezető az oktatóhoz:
- Mennyire van szükségem, hogy tudjak vezetni?
- Körülbeül háromra...
- Három órára? Az jó.
- Dehogyan! Három autóra!

Kerek ház

- Miért van a rablónak kerek háza?
- ???
- Hogy a rendőr ne tudja sarokba szorítani!

Csiga

Turista házaspár betér egy vidéki kisvendéglőbe.
- Mit gondolsz, milyen lehet itt a csiga?
- kérdezi a feleség.
Erre a szomszéd asztaltól átszól valaki:
- Pincérnek van öltözve, asszonyom.

Oviban

Zolika az óvo nénihez:
- Óvo néni, segítesz felhúzni a csizmámat?
- Persze, Zolika, ülj le.
Az óvo néni próbálja felhúzni a csizmát, de sehogy sem megy. Végül nagy nehezen ráerőszakolja.
- Óvo néni, ez a csizma fordítva van rajtam.
Óvo néni lerángatja, kezdi az egészet előlről. Valahogy csak sikerül újból.
- Óvo néni, ez a csizma nem az enyém.
Óvo néni már nagyon ideges. Lerántja a csizmát.
- Akkor melyikben jöttél reggel?
- Hát ebben - mutat Zolika ugyanarra a csizmára.
- Akkor miért nem a tiéd???
- Mert a bátyámé, csak ő kinőtte.
Óvo néni visszahúzza újból a csizmát.
- Vedd fel a kesztyűd és a sapkád, Zolika!
- Nem tudom.
- Miért???
- Mert benne van a csizmában.

Asztalfoglalás

- Jó estét kívánok, egy asztalt szeretnék foglaltatni hétfőre.
- Értem uram. És hány főre?
- Most mondtam, hogy hét főre...

Bíróság

- Vádolt, próbálgon végre más ember lenni!
- Én megpróbáltam, bíró úr, de akkor meg három évet kaptam okirat-hamisításért.

Holdkóros

- Ön holdkóros?
- Igen.
- Ha már éjszaka úgyis ott jár a háztetőn, javítsa meg a tévéantennánkat!

Rekord

Az élsportolót eszméletlen állapotban szállítják kórházba. Amikor magához tér, éppen a lázát mérik.
- Lázas vagyok? - kérdi a nővértől.
- Igen.
- Mennyi?
- 39,7.
- És mennyi a világcúcs?

Vizsga

A rendőrök vizsgáznak. Behívják az elsőt, és kérdezik tőle:
- Barna és cipőfűzője van, mi az?
Gondolkodik a rendőr, majd rávágja:
- Cipő!
Nagy ujjongás a teremben, átengedik. Megy ki, kérdezi tőle a másik, hogy mi volt. Elmondja; tanul ebből a másik. Bemegy, és fölteszik neki a kérdést:
- Falon van és ketveg. Mi az?
Mire a rendőr:
- És fűző nincs benne?
- Nincs! - mondják.
- Akkor szandál...

Névváltoztatás

Bemegy az indián a hivatalba:
- Szeretném megváltoztatni a nevem.
- Miért?
- Mert hosszú.
- Mi a maga neve?
- Messzeszálló Színaranynyilvessző Mely Mindig Célba Talál.
- És mire szeretné megváltoztatni?
- Zutty.

Vadászat

A vadásztársaság visszatér a vadászlakba. Egyikük izgatottan néz körül:
- Senki sem hiányzik?
- Nem - hangzik a megnyugtató válasz.
A vadász felsóhajt:
- Akkor jó, úgy látszik, valóban szarvast lőttem!

Százéves

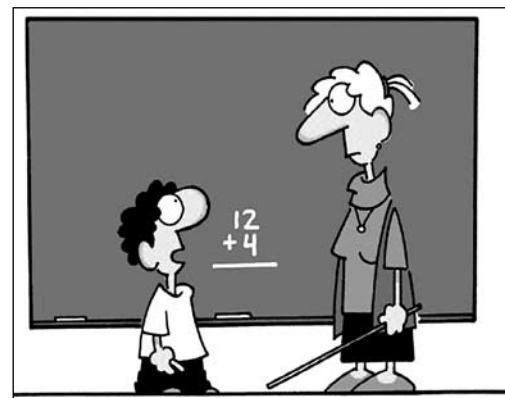
Egy kisvárosban híre kelt, hogy Pista bácsi a 100. születésnapját ünnepli. Aki találkozik vele, mindenki megdicséri, hogy a kora ellenére milyen friss és fiatalos. Kérdezik az ismerősök, hogy mi a titka.
- Tudják, már 75 éves házasok vagyunk a feleségemmel - meséli az öreg. - Még az elején megegyeztünk, hogy ha összekapunk valamin, és kiderül, hogy kinek nem volt igaza, akkor az elmegy és tesz egy nagy sétát. Hát, ez az oka, hogy közel 75 éve minden áldott nap sétálok egyet a jó levegőn.

Készülődés

Kovácsék színházba mennek. Éppen beülnek az autóba, amikor az asszony ránéz a férjére:
- Te Józsi! Hát te nem borotválkoztál?
- De hiszen megborotválkoztam!
- Mikor?
- Amikor elkezdted készülődni.

Rágós hús

A lakodalomban odafordul a menyaszszony a vőlegényhez:
- Te, Józsi, ez a hús olyan rágós, hogy alig bírom megenni!
- Talán hajtsd fel a fátylad, kicsim!

- Azért nem kapok jutalmat, hogy volt bátorságom felkelni az ágyból és szembenézni a világgal?

Találd ki!

Hány feje van az embernek? Jól gondold meg, mielőtt válaszolsz!
Szádba teszed, mégsem eszed. Nos, mi az?
Se oldala, se fenéke, mégis megáll a víz benne.

Hány macska van a szobában?

A szobának négy sarka van. Minden sarokban ül egy macska. Minden macskával szemben három macska ül. Minden macska farkán ül egy macska. Hány macska van a szobában?

A folyó másik partján

A folyó egyik partján állsz, a túlsó oldalon van egy barackfa. Hogyan mész át a másik oldalra nyáron? Van egy csónakod, így át tudsz evezni. És télen hogyan mész át barackot enni? A folyó befagyott, így nem tudsz csónakkal menni.

Ég a kötél, de meddig?

Van két kötélünk és egy doboz gyufánk. A kötél meggyújtva pontosan 1 óra alatt ég le. A feladat az, hogy megmérjük a kötél segítségével 15 perces időintervallumot. Hogyan csináljuk? A kötelek nem feltétlenül homogének, azaz lehet, hogy nem fél óra alatt égnék le a felükig! Az se biztos, hogy ugyanolyan tempóban égnék! Tehát ha a megoldásodban szerepel a "félbehajtom" vagy a "közepén meggyújtom", akkor gondold át újra, hogy nem használtad-e ki ezt a tulajdonságot!

Indián család

Két indián üldögél a patak partján, majd az egyik megszólal.
– Uff, kicsi Réti Szellő, te vagy az én fiam!
Erre a másik mondja:
– Uff, Sebes Sólyom, viszont te nem vagy az én apám!
Hogyan lehetséges ez?

100 emeletes épület és 2 tojás

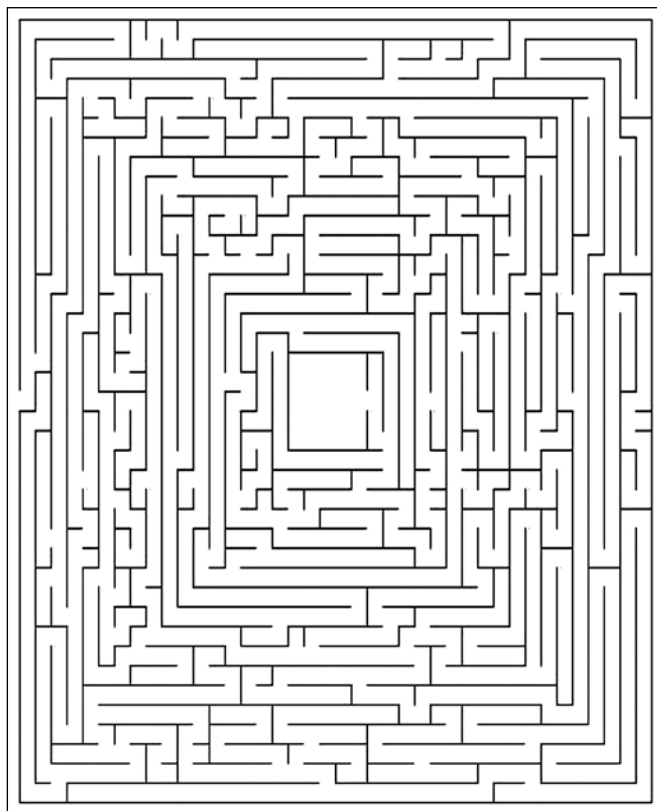
Van egy 100 emeletes épület és van 2 db tojásunk. Ha valamelyik emeleten kidobjuk a tojást, akkor az vagy összetörik, vagy nem. Hogyan állapítjuk meg legkevesebb próbálkozásból, hogy hányadik emeletig marad a tojás sértetlen?

Vigyázzunk, mert csak 2 tojásunk van és ugyebár 100 emelet!

Hogy hívják?

– ...a skót szakembert?
– McMester.	– ...a kongói fényképészt?
– Tekincsza Vakumba.
– ...a svájci alpinistát?
– Zu Hans.	– ...majd az első kubai úrha-
jóst?
– Casztronauta.
– ...a svéd nyomozót?
– Stock Holmes.	– ...a lengyel
autóversenyzőt?
– Miko Sodrotzky.
– ...a spanyol hajóst?
– Kompendre.	– ...a lengyel boltost?
– Mikornyitzky vagy Sose-
nyitzky.
– ...a spanyol tolvajt?
– Lopez de Futaztan.	– ...a lengyel kapust?
– Guriccsky.
– ...a török pedagógiaügyi
megbízottat?
– Ejnye bej.	– ...a lengyel
kidobóembert?
– Sipirtzky.
– ...a vatikáni focicsapat
edzőjét?
– Tréning atya.	

Labirintus

Mester a közmondásokban

Amilyen a mester, olyan a munkája.
Az erős fonalból tartós az ing.
Gyakorlat teszi a mestert.
Jó tanítvány se mindjárt mester.
A legjobb mester az élet.
Könnyű a mesterség annak, aki tudja.
Mesterségnek szerencse a mestersége.
Ne ítéld arról, amihez nem értesz.
Nem mind katona, ki kardot hord.

Megoldások: Találd ki! fej + kézfej + lábfej = 5; kanál; felhő
Hány macska van a szobában? Négy macska van a szobában.
A folyó másik partján Sehoggy. Télen nem terem barack.
Ég a kötél, de meddig? Az egyik kötelet gyújtjuk meg mindkét végén, a másikat csak az egyikben. Amikor az első kötél leég (fél óra után), akkor marad egy félóra alatt leégő kötélünk, amit mindkét végén meggyújtva épp negyed óra alatt ég le.
Indián család Ugy lehet, hogy Sebes Sólyom az édesanyja.
100 emeletes épület és 2 tojás Lentől felfelé kell haladni és minden második emeleten kell kidobni egy tojást.
Ha a tojás összetörik az egyik emeleten, akkor az egygel alatta lévő is ki kell dobnia egy tojást.
Ha ott nem törik össze, akkor az legmagasabb emelet. De ha ott is össze-törik, akkor az egygel alatta lévő a megoldás, amit már 2 körrel ezelőtt teszteltünk, és ott sértetlen maradt a tojás.

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

A szem a lélek tükré, tartja a mondás. De vajon igaz ez az állatokra is? Találd ki, melyik állat szeme van a képen! Segítségül eláruljuk, hogy egy híres amerikai akció-film-dráma főcímdalának az elnevezésében is szerepel a megfejtés angol nyelvű megfelelője.

Ha tudjátok a választ, mielőbb – legkésőbb pedig október 24-ig – küldjétek el címünkre.

Levélcímnünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, de egyszerűbb, ha a választ a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre külditek.

A nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a laccímeket. Köszönjük!

VERSENYKIÍRÁS

A 44. Jó Pajtás Sakktorna

A 44. Jó Pajtás Sakktornát 2019. november 23-án (szombaton) tartjuk az **felső-hegyi Csokonai Vitéz Mihály Általános Iskolában**.

Minden általános iskola legfeljebb öttagú fiúcsapattal és legfeljebb háromtagú lánycsapattal nevezhet be. A verseny hétfordulós, egyéni és svájci rendszerű. Az egy iskolába tartozó egyének eredményeinek összeadásával alakul ki a csapatok sorrendje. A legjobban helyezettek serleget, érmeket és különböző ajándéktárgyakat kapnak jutalmul, külön a fiú és lány, ezen belül külön az alsós és felsős csoportokban.

Az utazási költségek a résztvevő iskolákat terhelik, a szervező reggelit biztosít a résztvevők számára. A sakk-készleteket és sakkórákat a csapatok hozzák magukkal.

A csapatok benevezését kérjük elküldeni e-mailben a jopajtas.szerk@magyarszo.rs címre legkésőbb november 15-éig. A részvételi szándékuk mellett fel kell tüntetni a csapat tagjainak adatait: vezetéknevét, név, osztály. A csapatvezetők hozzák magukkal ezt a névsort a verseny helyszínére, ugyanis a csapatok végleges benevezése és regisztrálása az esetleges játékoscsere korrigálásával a helyszínen történik. Ez fontos a számítógépes nyilvántartás miatt. Az esetleges változtatásokat a helyszínen a verseny napján 8.30 és 9.00 óra között lehet elvégezni. A megnyitó tervezett időpontja 9.30 óra.

Kérjük az érdeklődő csapatok vezetőit, hogy tartsák magukat a megadott időpontokhoz és a torna szabályaihoz, ugyanakkor ismertessék a versenyzőkkel a torna szabályait.

Versenyszabályzat

A Jó Pajtás sakkversenyén általános iskolák csapatai vehetnek részt. A verseny egyéni, külön csoportban játszanak a fiúk és a lányok. Egy iskola maximum 5 fiút, illetve maximum 3 lányt nevezhet be. A sakk-készleteket és sakkórákat a résztvevő csapatok hozzák magukkal és a szervezők rendelkezésére bocsátják a verseny ideje alatt. A gondolkodási idő 15-15 perc játékosonként egy játszámra. Az a versenyző, akinek elfogyott a gondolkodási ideje, elvesztette a játszámát. Az egy iskolából érkező sakkozókat a program nem párosítja egymással. A verseny egynapos, hétfordulós, svájci rendszerű.

Egy-egy kategória győztese az a versenyző, aki a legtöbb pontot szerezte meg a 7 forduló során. Holtverseny esetén a Buholcz-pontok döntenek a végső sorrendről.

A fiú és lánycsapatok sorrendje az egyéni eredmények összesítése által alakul ki. Amennyiben egy iskola több mint 4 fiút, illetve több, mint 2 lányt nevezett be a versenyre, csak a legjobban helyezett 4 fiú, illetve 2 lány eredményei számítódnak be a csapateredménybe. A fiú és lánycsapatok eredményeinek összesítésével alakul ki az iskolák végső sorrendje.

A csapatvezetőkkel történő egyeztetés után a szervező módosíthat a fenti szabályokon. Minden egyéb, a versenykiírásban nem szabályozott kérdésben a Szerbiai Sakkszövetség szabályzata a mérvadó.

A csapatvezetőknek a verseny helyszínén, annak kezdete előtt átadott benevezése számít véglegesnek. A versenyt vezető bíró döntése végleges.

A Jó Pajtás megjelenését támogatja

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm
Tartomány

Magyar Nemzeti
Tanács

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERIUMOK ÉS
NEMZETI POLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
ALAP

